

In: 2-4-'83

Vakop

typologie van de nederlandse gemeenten
naar urbanisatiegraad op 28 februari 1971

centraal bureau voor de statistiek
hoofdafdeling sociale rekeningen

's-gravenhage, staatsuitgeverij, 1983

VERKLARING DER TEKENS

- . = gegevens ontbreken
 - * = voorlopig cijfer
 - x = geheim
 - = nihil
 - = (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
 - 0 (0,0) = het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
 - niets (blank) = een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
 - < = minder dan, respectievelijk kleiner dan
 - > = meer dan, respectievelijk groter dan
 - 1981 - 1982 = 1981 tot en met 1982
 - 1981/1982 = het gemiddelde over de jaren 1981 tot en met 1982
 - 1981/'82 = oogstjaar, boekjaar, schooljaar enzovoort, beginnend in 1981 en eindigend in 1982
 - 1970/'71 - 1981/'82 = boekjaar enzovoort, 1970/'71 tot en met 1981/'82
- Ingeval van afronding kan het voorkomen, dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen.
- Verbeterde cijfers in staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

EXPLANATION OF SYMBOLS

- . = data not available
 - * = provisional figures
 - x = publication prohibited (confidential figure)
 - = nil
 - = (between two figures) inclusive
 - 0 (0,0) = less than half of unit employed
 - a blanc = category not applicable
 - < = less than, resp. smaller than
 - > = more than, resp. greater than
 - 1981 - 1982 = 1981 to 1982 inclusive
 - 1981/1982 = average for the year 1981 up to and including 1982
 - 1981/'82 = crop year, financial year, school year etc. beginning in 1981 and terminating in 1982
 - 1970/'71 - 1981/'82 = financial year etc. 1970/'71 up to and including 1981/'82
- Detailed items in tables do not necessarily add to totals because of rounding
- Revised figures are not marked as such

Kengetal: AZ 14/1971

Key figure: AZ.14/1971

AUTEURSRECHT VOORBEHOUDEN

COPYRIGHT RESERVED

"Gebruik van inhoud van deze publikatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.
Gehele of gedeeltelijke herdruk is mogelijk na verkregen schriftelijke machtiging van de Directeur-Generaal van de Statistiek".

Verkrijgbaar bij de Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage en de boekhandel.

Obtainable from the Staatsuitgeverij, The Hague and from booksellers.

Prijs: f 15,30 (incl. B.T.W.)

Price: f 15,30 (V.A.T. incl.)

Bestelnummer: 801-014-71

Quote nr.: 801-014-71

Voorbericht

Evenals bij vorige volkstellingen zijn ook bij de 14e algemene volkstelling van 28 februari 1971 gegevens beschikbaar gekomen om de gemeenten te groeperen naar de mate van verstedelijking. Een eerste beknopte toelichting op deze typologie van Nederlandse gemeenten naar urbanisatiegraad is gepubliceerd in de CBS-publikatie "De bevolking der gemeenten van Nederland op 1 januari 1977". Als gevolg van velerlei verzoeken is in een later stadium besloten toch nog een meer uitgebreide toelichting op deze typologie te doen verschijnen. Deze publikatie is samengesteld door de Hoofdafdeling Sociale Rekeningen.

De Directeur-Generaal
van de Statistiek

prof. dr. W. BEGEER

Voorburg/Heerlen, juli 1983.

Inhoud

VOORBERICHT	3
TOELICHTING	6
1. Inleiding	6
2. Theoretische overwegingen die aan de typologie ten grondslag liggen	6
3. Van theorie naar praktische toepassing	7
3.1 De gemeente als classificatie-eenheid	7
3.2 Gehanteerde indelingscriteria	7
4. Beschrijving van de typologie	8
5. De urbanisatiegraad van gemeenten op 28 februari 1971	11
5.1 Lijst van gemeenten	11
5.2 Aantal gemeenten naar urbanisatiegraad	11
5.3 Bevolking van de gemeenten naar urbanisatiegraad	11
5.4 Verandering in de urbanisatiegraad tussen 31 mei 1947 en 28 februari 1971	13
5.5 Cartogram	14
5.6 Periodieke bijstelling van de urbanisatiegraad	14
BIJLAGEN	
Bijlage 1. Lijst van gemeenten in Rijksalfabetische volgorde met vermelding van de urbanisatiegraad op 28 februari 1971	16
Bijlage 2. Lijst van gemeenten, gerangschikt per provincie naar urbanisatiegraad op 28 februari 1971	22
Bijlage 3. Lijst van gemeenten in alfabetische volgorde per provincie, met vermelding van de urbanisatiegraad op resp. 31 mei 1947, 30 juni 1956, 31 mei 1960 en 28 februari 1971	38
CARTOGRAM	
Typologie van de gemeenten naar urbanisatiegraad (los bijgevoegd).	

Contents

PREFACE	3
EXPLANATION	6
1. Introduction	6
2. Theoretical considerations underlies the Typology	6
3. From theory to practical application	7
3.1 The municipality as a classification unit	7
3.2 Used classification criteria	7
4. Description of the Typology	8
5. The degree of urbanisation by municipalities on February 28th 1971	11
5.1 List of municipalities	11
5.2 Number of municipalities by degree of urbanisation	11
5.3 Population of the municipalities by degree of urbanisation	11
5.4 Changes in the degree of urbanisation between May 31st 1947 and February 28th 1971	13
5.5 Cartogram	14
5.6 Periodical revision of the degree of urbanisation	14
ANNEXES	
Annex 1. List of municipalities in alphabetical order by the degree of urbanisation on February 28th 1971	16
Annex 2. List of municipalities according to degree of urbanisation, per province on February 28th 1971	22
Annex 3. List of municipalities in alphabetical order by the degree of urbanisation on May 31st 1947, June 30st "1956, May 31st 1960 and February 28th 1971"	40
CARTOGRAPH	
Typology of the municipalities according to the degree of urbanisation (attached separately).	

Toelichting

1. INLEIDING

De onderhavige typologie vormt de vierde in een reeks van momentopnamen betreffende de urbanisatiegraad van de Nederlandse gemeenten. Voor de eerste maal vond een dergelijke opname plaats bij gelegenheid van de 12e Algemene volks- en woningtelling van 31 mei 1947. De uitkomsten van de Algemene woningtelling van 30 juni 1956 maakten het mogelijk een indruk te geven van de verschuivingen, die zich sedert 1947 hadden voorgedaan. Bij het beschikbaar komen van de gegevens van de 13e Algemene volkstelling van 31 mei 1960 werd het mogelijk om aan beide voorafgaande momentopnamen een nieuwe toe te voegen. Aangezien bij deze volkstelling meer uitvoerige gegevens per gemeente beschikbaar zijn gekomen dan voordien, was het mogelijk om binnen het oorspronkelijke stramien van deze indeling enkele verfijningen toe te passen; met name ten aanzien van de invloed van het forensisme op het urbanisatieproces.

Ten behoeve van de continuïteit is bij de laatste herziening van de onderhavige typologie naar de toestand op 28 februari 1971, uitgegaan van de in 1960 gehanteerde criteria ter vaststelling van de urbanisatiegraad van gemeenten. De huidige typologie beoogt een beeld te geven van de tussen de gemeenten staande verschillen in de mate en vorm, waarin het proces van verstedelijking op een bepaald tijdstip is voortgeschreden. De met het verstedelijkingsproces samenhangende graad van verstedelijking duidt aan welke gemeenten tot een stad, het platteland of tot een tussenvorm gerekend moet worden. De in deze publikatie naar voren gebrachte typologie mag niet als een standaardindeling worden beschouwd. De typologie naar urbanisatiegraad is namelijk slechts voor een beperkt aantal doeleinden bruikbaar. Te denken valt hierbij aan onderzoekingen en analyses, waarbij de invloed van de factor verstedelijking een mogelijke verklaarende variabele vormt. Verder kan de typologie gebruikt worden voor de stratificatie van steekproeven en ten behoeve van het regionaal vergelijkend onderzoek.

2. THEORETISCHE OVERWEGINGEN DIE AAN DE TYPOLOGIE TEN GRONDSLAG LIGGEN

De urbanisatie ofwel het verstedelijkingsproces wordt vanuit wisselende gezichtspunten benaderd, waarbij verschillende specifieke kenmerken naar voren komen. De kenmerken die het multi-dimensionale verschijnsel urbanisatie bepalen, zijn globaal te herleiden tot vier groepen van benaderingswijzen. Zo kan onderscheid gemaakt worden tussen verstedelijking in:

1. fysieke of morfologische zin;
Hierbij gaat het om de uiterlijke verschijningsvorm van de ruimte-eenheid.
2. sociaal-economische zin;
Van primaire betekenis is in dit verband de beroeps structuur en de samenstelling van de beroepsbevolking naar bedrijfstak.
3. functionele zin;
Hierbij wordt gewezen op de betekenis van regionaal verzorgende functies.
4. sociaal-psychologische zin;
Bij deze benaderingswijze valt het accent op het gedragspatroon en de mentaliteit van de bevolking.

Bij de opzet van de huidige typologie is gebruik gemaakt van een combinatie van benaderingswijzen. Daarbij is het accent gelegd op die urbanisatiekenmerken, die primair verband houden met de verstedelijking in morfologische en sociaal-economische zin. Aanvullend is nog zoveel mogelijk rekening gehouden met de functionele aspecten van de urbanisatie.

Het verstedelijkingsproces heeft zich in de laatste jaren niet meer -zoals in het verleden- gemanifesteerd in de vorm van een uitbreiding van de steden, maar meer in de vorm van sub-urbanisatie van het rondom de steden gelegen landelijk gebied. Daarnaast hebben ook van origine agrarische gebieden een verstedelijkingsproces ondergaan door industrialisatie ter plaatse en/of door pendel op korte of langere afstand van de autochtone beroepsbevolking naar stedelijke werkcentra. Dit transformatieproces over een steeds uitdijend ruimtelijk gebied is o.a. bewerkstelligd door:

- groei van steden in morfologische zin;
- industriële vestiging in oorspronkelijk rurale gebieden, alsmede bedrijfsverplaatsing vanuit donorstad;
- vestiging van allochtone forensen in rurale gebieden;
- pendelverkeer van autochtonen naar stedelijke gebieden.

Deze toenemende geografische mobiliteit van de bevolking en economische activiteiten heeft geleid tot zowel landschappelijke als sociaal-economische en sociaal-culturele veranderingen. Deze structurele wijzigingen leiden o.a. tot:

- groei in inwonertal;
- toenemende bevolkingsdichtheid;
- verandering in bouwwijze;
- verandering in sociaal-economische structuur.

Bovengenoemd proces van veranderingen op maatschappelijk en ruimtelijk terrein vormt de achtergrond waartegen de huidige typologie inzicht poogt te geven in de mate en vorm waarin het verstedelijkingsproces is voortgeschreden.

3. VAN THEORIE NAAR PRAKTISCHE TOEPASSING

3.1. De gemeente als classificatie-eenheid

Ten behoeve van de onderhavige typologie is evenals ten aanzien van voorafgaande momentopnamen uitgegaan van de gemeente als classificatie-eenheid. Hieraan zijn in bepaalde gevallen echter nadelen verbonden. Deze nadelen gelden met name voor qua oppervlakte grote gemeenten, voor zover die binnen hun grenzen naast een stedelijk ook een landelijk gebied omvatten. Aangezien het urbanisatieproces een gemeentegrensoverschrijdend karakter draagt, waardoor bij grote steden sprake is van agglomeratie- of stadsgewestvorming, levert de gemeente als classificatie-eenheid ook in deze gevallen problemen op. Bovendien bemoeilijken grenswijzigingen en gemeentelijke herindelingen vergelijkingen in de tijd, vooral indien daarbij sprake is van overgang van delen van de gemeente, die niet samenvallen met bij een volkstelling onderscheiden wijken en buurten.

Doordat bij de vaststelling van de huidige urbanisatiegraad is uitgegaan van het inwonertal van de grootste woonkern binnen een gemeente, is de vertekening van een classificatie op gemeente-niveau enigszins beperkt.

3.2. Gehanteerde indelingscriteria

Teneinde de mate en vorm van het verstedelijkingsproces vast te stellen, is gebruik gemaakt van een aantal criteria waarvan de gegevens aan de volkstelling van 1971 ontleend kunnen worden. In concreto gaat het hierbij om de volgende gegevens:

a. Percentage beroepsbevolking naar bedrijfstak.

Het percentage van de totale beroepsbevolking dat werkzaam is in de bedrijfstak landbouw (incl. jacht en visserij) is van grote betekenis als maatstaf voor de sociaal-economische structuur van een gemeente. Bij volkstellingen is gebleken dat in de vraagstelling met betrekking tot het beroep de opgave voor vrouwen afhangt van regionale omstandigheden en dientengevolge een regionale variatie vertoont. Terwille van de vergelijkbaarheid is

derhalve bij de bepaling van het percentage beroepsbevolking in de landbouw in principe uitgegaan van de mannelijke beroepsbevolking.

Naast de bedrijfstak landbouw is de sociaal-economische structuur van een gemeente eveneens benaderd vanuit de mannelijke en vrouwelijke beroepsbevolking werkzaam in de bedrijfstak nijverheid (delfstofwinning, industrie, nutsbedrijven, bouwnijverheid en installatiebedrijven).

b. Percentage woonforensen.

Hierbij gaat het om het aandeel van de dagelijkse en niet-dagelijkse heen en weer gaande forensen onder de totale beroepsbevolking, die werkzaam zijn in één andere gemeente. Voor de typologie naar urbanisatiegraad wordt de betekenis van het woon-werkverkeer gemeten door het aandeel van de beroepsbevolking dat in één andere gemeente een vast werkadres of vast meldingspunt heeft (woonforensen). De verhouding tussen autochtone en allochtone woonforensen geeft aan in hoeverre de niet ter plaatse geboren bewoners zich in randgemeenten of meer perifere gebieden hebben gevestigd. De allochtone woonforensen kunnen zeker als ze uit stedelijke gebieden afkomstig zijn het gedragspatroon en mentaliteit van de oorspronkelijke bevolking beïnvloeden en een veranderde maatschappelijke structuur veroorzaken. Als indicatie van de maatschappelijke structuur is uitgegaan van het aantal employés per 100 arbeiders. Dit criterium wijst op een specifieke woonfunctie voor met name de volgens de sociale groep onderscheiden employés onder de personen in loondienst.

c. Mate van concentratie van de bevolking.

Ten aanzien van de morfologische structuur wordt de mate van concentratie van de bevolking gemeten middels het inwonertal van de grootste woonkern binnen een gemeente. Tot de grootste woonkern wordt gerekend, die territoriale groepering van huizen met een min of meer aaneengesloten bebouwing en bekend staat onder een gemeenschappelijke naam, waarin de meeste inwoners van de gemeente woonachtig zijn. De bevolking in de grootste woonkern wordt zowel in absolute aantallen als in percentage van de totale gemeentelijke bevolking uitgedrukt. Bij het onderscheid tussen stad en platteland wordt tevens rekening gehouden met de bevolkingsdichtheid (aantallen inwoners per km² land).

4. BESCHRIJVING VAN DE TYPOLOGISCHE INDELING

Evenals in de voorafgaande typologieën van gemeenten naar urbanisatiegraad zijn ook thans de gemeenten onderscheiden in drie hoofdcategorieën, t.w.:

- A. Plattelandsgemeenten;
- B. Verstedelijkte plattelandsgemeenten;
- C. Stedelijke gemeenten.

Elk van deze hoofdcategorieën is weer in een aantal sub-categorieën onderverdeeld. Overeenkomstig de typologie van 1960 zijn 12 categorieën of typen van gemeenten onderscheiden, waarvan de navolgende kenmerken gelden.

Hoofdcategorie A. Plattelandsgemeenten

Als algemeen kenmerk van deze gemeenten geldt dat méér dan 20% van de mannelijke beroepsbevolking in de bedrijfstak landbouw werkzaam is. Daarnaast worden deze gemeenten door een nog overwegend landelijk karakter gekenmerkt, hetgeen o.m. tot uitdrukking komt in het feit, dat de bevolkingsdichtheid als regel minder dan 300 inwoners per km² bedraagt, terwijl de grootste woonkern als regel minder dan 5 000 inwoners telt. Uitzonderingen hierop vormen enkele specifieke tuinbouwgemeenten (m.n. in het Westland en in de Bollenstreek) en enkele visserij-gemeenten (bijv. Urk).

De graduele onderscheiding tussen de sub-categorieën A1 t/m A4 berust op het percentuele aandeel van de mannelijke agrarische beroepsbevolking, t.w.:

- A1 Plattelandsgemeenten met > 50% mannelijke agrarische beroepsbevolking;
- A2 Plattelandsgemeenten met 40 - < 50% mannelijke agrarische beroepsbevolking;
- A3 Plattelandsgemeenten met 30 - < 40% mannelijke agrarische beroepsbevolking;
- A4 Plattelandsgemeenten met 20 - < 30% mannelijke agrarische beroepsbevolking.

Deze vier sub-categorieën binnen de hoofdcategorie A typeren de gemeenten van zuiver agrarisch platteland (A1 en A2) tot overgangstypen van "agrarisch" naar het "verstedelijkt" platteland (A3 en A4). De A1- en A2-gemeenten hebben dan ook qua uiterlijke verschijningsvorm een sterker landelijk karakter dan de A3- en A4-gemeenten. Hoewel bij de meeste plattelandsgemeenten het forensisme nog betrekkelijk gering ontwikkeld is, blijkt dat met name in de A4 gemeenten het pendelverkeer onder de ter plaatse wonende beroepsbevolking naar elders gelegen industriële en/of stedelijke centra aan belang heeft gewonnen. Hierbij zij opgemerkt dat het merendeel van de gemeenten met dit dualistisch karakter gekenmerkt wordt door een overwegend autochtoon forensisme, waarbij specifieke kenmerken van de eigenlijke forensengemeenten ontbreken. Indien echter sprake is van een plattelandsgemeente waarbij het forensisme overwegend allochtoon is en ruimschoots aan de criteria van specifieke forensengemeente voldoet, is bij de typering de voorkeur gegeven om deze "rurale" forensengemeente te benoemen als B3 (specifieke forensengemeente). In concreto gaat het hierbij om de gemeenten: Berkel en Rodenrijs, Mijnsherenland, Nootdorp, Pijnacker en Rockanje. In afwijking met 1960 is voor deze toedeling gekozen omdat juist deze rurale forensengemeenten gelegen zijn in de nabijheid van een stad of in een industriële zone.

Hoofdcategorie B. Verstedelijkte plattelandsgemeenten

Tot deze hoofdcategorie zijn in het algemeen gerekend de gemeenten, die uit het oogpunt van de beroepsstructuur een overwegend niet-agrarisch karakter bezitten (80% niet-agrarische beroepsbevolking), doch qua nederzettingsvorm nog in hoofdtrekken een landelijk aanzien hebben behouden. Binnen de hoofdcategorie B wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds B1- en B2-gemeenten en anderzijds B3-gemeenten (specifieke forensengemeenten).

De B1- en B2-gemeenten zijn gradueel van elkaar onderscheiden doordat de hoofdwoonkern in de B1-gemeente minder dan 5 000 inwoners telt, terwijl dit in de B2-gemeente varieert van 5 000 - 30 000 inwoners.

Het gemeenschappelijke kenmerk van de B1- en B2-gemeenten betreft een hoog percentage van de beroepsbevolking werkzaam in de nijverheid.

Het in 1960 gehanteerde percentage van méér dan 50% van de totale mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de nijverheid, geldt niet meer in 1971 voor alle B1- en B2-gemeenten. Als gevolg van de toename sinds 1960 van de beroepsbevolking werkzaam in de dienstensector (met name autochtone forensen) en de daarmee samenhangende daling van het aandeel werkzame personen in de nijverheid, voldoen niet alle B1- en B2-gemeenten aan laatstgenoemd criterium. Een groot aantal B1-gemeenten is te beschouwen als een overgangsvorm naar de B3-gemeenten. Deze overgang moet gezien worden als gevolg van de daling van de agrarische beroepsbevolking en de daaruit voortvloeiende sterkere oriëntatie op nabijgelegen steden. In tegenstelling tot de specifieke forensengemeenten wordt een groot aantal B1-gemeenten gekenmerkt door een hoog percentage autochtone

woonforensen. Hoewel deze gemeenten een woonfunctie vervullen voor de oorspronkelijke bewoners, kunnen zij aangemerkt worden als potentiële specifieke forensengemeenten.

De B2-gemeenten zijn in het algemeen meer geïndustrialiseerd en vertonen een tendentie naar de C2-groep (kleine steden).

Tot de sub-categorie B3 zijn gerekend de gemeenten met een uitgesproken woonfunctie voor allochtone woonforensen. Doordat de van origine agrarische gemeenten steeds meer de functie vervullen van vestigingsplaatsen voor in de steden werkende beroepsbevolking, is het forensisme als één van de belangrijkste factoren te beschouwen die de verstedelijking van het platteland bewerkt hebben. Als belangrijkste statistische indicatoren voor de specifieke forensengemeenten gelden:

- méér dan 30% woonforensen onder de totale beroepsbevolking;
- méér dan 60% elders geboren onder de woonforensen;
- méér dan 80 employés per 100 arbeiders onder de totale beroepsbevolking.

In afwijking van de typologie van 1960 heeft de huidige sub-categorie B3 betrekking op het percentage woonforensen onder de mannelijke én vrouwelijke beroepsbevolking; het aantal allochtonen geldt nu uitsluitend voor de woonforensen en de drempelwaarde van de verhouding employés op 100 arbeiders is verhoogd van 60 naar 80. Laatstgenoemde verhoging moet gezien worden in het kader van de toename van het aantal employés. Bij de typologie van 1947 bedroeg dit verhoudingscijfer 40, in 1960 60 en bij de huidige typologie is een verhoging van deze drempelwaarde tot 80 doorgevoerd.

De kleinere B3-gemeenten (in regel hoofdwoonkern minder dan 20 000 inwoners) zouden in zekere zin als "tuin- of villadorpen" aangeduid kunnen worden, terwijl de grotere B3-gemeenten (hoofdwoonkern méér dan 20 000 inwoners) als "forensensteden" in een grootstedelijke agglomeratie beschouwd kunnen worden. Hoewel een aantal van de grotere specifieke forensengemeenten onder de B3-categorie valt, zouden deze gemeenten eveneens tot de hoofdcategorie C kunnen behoren. Voorbeelden hiervan zijn Amstelveen, Bussum, Rijswijk en Voorburg. Gelet op het sociaal-economische criterium van de verstedelijking (hoog percentage allochtone woonforensen) is de voorkeur gegeven om deze gemeenten als specifieke forensengemeenten te blijven rangschikken. De B3-gemeenten vormen dan ook een duidelijke overgangsvorm van platteland naar stad.

Hoofdcategorie C. Stedelijke gemeenten

Deze hoofdcategorie kenmerkt zich door:

- dichte aaneengesloten bebouwing, met in het algemeen voor de bebouwde kom een bevolkingsdichtheid van meer dan 2 000 inwoners per km² en voor het totale grondgebied van de gemeente van meer dan 300 per km²;
- binnen de bebouwde kom van de stedelijke woonkern woont als regel tenminste 70% van de totale gemeentelijke bevolking;
- een gering percentage agrarische beroepsbevolking, in het algemeen minder dan 10%;
- de aanwezigheid van typisch stedelijke diensten en instellingen.

Bij het onderscheiden van deze tot de hoofdcategorie C gerekende gemeenten naar de sub-categorieën C1 t/m C5 is van de grootte van het inwonertal binnen de eigenlijke stedelijke woonkern uitgegaan. Daarbij zijn de volgende klassegrenzen aangehouden:

C1 Plattelandsstadjes

De stedelijke woonkern heeft een inwonertal van 2 000 tot 10 000. Tot deze sub-categorie zijn vooral gemeenten gerekend, die gezien hun historie zich als stadjes hebben ontwikkeld en tevens een verzorgende functie ten opzichte van het omringende platteland vervullen. Een aantal C1-gemeenten die in de nabijheid van grote steden

gelegen zijn, voldeden in 1971 tevens aan de voorwaarde van specifieke forensengemeenten, bijvoorbeeld Vianen, Brielle, Muiden en Monnickendam.

Gelet op de duidelijke centrumfunctie van deze gemeenten en uit oogpunt van vergelijkbaarheid in de tijd zijn deze gemeenten met een dualistisch karakter gerekend tot de C-categorie.

C2. Kleine steden

Het inwonertal van de grootste woonkern bedraagt tussen de 10 000 en 30 000 inwoners. De verzorgende functie van de kleine steden heeft - evenals die van de plattelandstadjes - een beperkte reikwijdte ten opzichte van het ommeland.

C3. Middelgrote steden, met grootste woonkern 30 000 tot 50 000 inwoners.

C4. Middelgrote steden, met grootste woonkern 50 000 tot 100 000 inwoners.

Tot de middelgrote steden behorende gemeenten zijn te beschouwen als concentratiepunten van typisch regionaal-stedelijke functies (bijvoorbeeld: aanwezigheid van scholen, overheidsinstellingen, schouwburgen, e.d.).

C5. Grote steden

De stedelijke woonkern telt meer dan 100 000 inwoners. De grote steden oefenen culturele, politieke, administratieve en industriële functies uit op nationaal of regionaal niveau.

5. DE URBANISATIEGRAAD VAN GEMEENTEN OP 28 FEBRUARI 1971

5.1. Lijst van gemeenten

Het resultaat van de groepering van alle Nederlandse gemeenten naar urbanisatiegraad op 28 februari 1971 is weergegeven in bijlage 1. Deze bijlage bevat een opsomming van alle op het tijdstip van de 14e Algemene volkstelling bestaande gemeenten in rijksalfabetische volgorde gerangschikt naar urbanisatiegraad. Daarnaast geeft bijlage 2 een nominatieve opsomming van alle gemeenten naar de toestand op 28 februari 1971 met vermelding van de urbanisatiegraad, waarbij de gemeenten per provincie gerangschikt zijn.

5.2. Aantal gemeenten naar urbanisatiegraad

Volgens de in staat 1 opgenomen verdeling van de in totaal 873 gemeenten naar de 12 sub-categorieën zijn op de volkstellingsdatum van 1971 269 gemeenten getypeerd als plattelandsgemeenten, 347 als verstedelijkte plattelandsgemeenten (exclusief specifieke forensengemeenten en 120 als stedelijke gemeenten. Verhoudingsgewijs zijn plattelandsgemeenten het sterkst vertegenwoordigd in de provincies Drenthe en Overijssel, terwijl de specifieke forensengemeenten in verhouding het meest voorkomen in de provincie Utrecht.

5.3. Bevolking van de gemeenten naar urbanisatiegraad

In staat 2 wordt een overzicht gegeven voor Nederland als geheel en per provincie van de verdeling van de in de gemeenten woonachtige bevolking naar de drie hoofdcategorieën van urbanisatiegraad, met een afzonderlijke vermelding van de specifieke forensengemeenten. Uit deze staat blijkt dat op 28 februari 1971 11% van de Nederlandse bevolking in plattelandsgemeenten woont, 34% in verstedelijkte plattelandsgemeenten (excl. specifieke forensengemeenten), 13% in specifieke forensengemeenten en 55% in stedelijke gemeenten. Neemt men de specifieke forensengemeenten te zamen met de stedelijke gemeenten,

Staat 1. Aantal gemeenten - per provincie - naar urbanisatiegraad, 28 februari 1971

	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	C4	C5	Totaal
Groningen			4	21	14	4	3		4			1	51
Friesland			8	14	11	4		3	2	1	1		44
Drenthe		2	10	10	4		3		3	2			34
Overijssel	1	2	9	15	6	10		2	3		4	1	53
Gelderland		1	3	22	31	19	10	7	8	1		3	105
Utrecht		1	3	7	6	2	23	4	1	1	1	1	50
Noord-Holland	1	2	12	21	12	5	35	4	4	1	5	2	104
Zuid-Holland	1	2	10	31	35	10	42	3	8	2	5	2	151
Zeeland			4	11	13	3		1	4				36
Noord-Brabant			5	16	57	34	13	3	3	4	1	3	139
Limburg			1	18	52	15	8	1	3	4	2	1	105
Z.IJ.Polders				1									1
Totaal	3	10	69	187	241	106	137	28	43	16	19	14	873

dan blijkt dat beide categorieën van gemeenten méér dan 68% van de totale Nederlandse gemeenten omvatten.

In de provincie Friesland en Drenthe is de verstedelijking nog het minst ver voortgeschreden, aangezien in beide provincies méér dan 1/3 van de bevolking in plattelandsgemeenten woonachtig is. Voorts worden de provincies Overijssel, Zeeland en Groningen eveneens gekenmerkt door een agrarisch karakter, gelet op het feit dat in deze provincies méér dan 20% van de bevolking in plattelandsgemeenten woont (landelijk is dit 11,1%).

De hoogste verstedelijkingsgraad wordt bereikt in de provincies Noord- en Zuid-Holland met bijna 2/3 van de bevolking in de stedelijke gemeenten. Dit aandeel wordt nog hoger (boven de 80%) indien men de bevolking in de specifieke forensengemeenten mede in beschouwing neemt. De bevolking in de verstedelijkte plattelandsgemeenten (excl. specifieke forensengemeenten) is vooral geconcentreerd in Noord-Brabant en Limburg, terwijl in de provincie Utrecht meer dan 1/3 van de bevolking in specifieke forensengemeenten woont.

Staat 2. Procentuele verdeling van de bevolking over de hoofdcategorieën van gemeenten naar urbanisatiegraad, per provincie, 28 februari 1971

	Plattelandsgemeenten (A1 t/m A4)	Verstedelijkte plattelandsgemeenten (B1 + B2)	Specifieke forensengemeenten (B3)	Stedelijke gemeenten (C1 t/m C5)	Totaal
Groningen	20,6	27,2	5,0	47,1	100,0
Friesland	36,1	26,4	-	37,6	100,0
Drenthe	33,9	6,4	8,2	51,6	100,0
Overijssel	23,8	24,0	-	52,2	100,0
Gelderland	8,3	33,9	10,1	47,8	100,0
Utrecht	3,8	7,0	32,2	57,0	100,0
Noord-Holland	6,8	6,7	21,3	65,2	100,0
Zuid-Holland	7,4	9,0	18,8	64,8	100,0
Zeeland	22,3	33,3	-	44,4	100,0
Noord-Brabant	5,4	38,9	9,3	46,3	100,0
Limburg	8,8	38,3	3,8	49,1	100,0
Totaal	11,1	20,8	13,2	54,9	100,0

Deze provinciale cijfers geven slechts een eerste globale indruk van de binnen ons land bestaande regionale verschillen in verstedelijking. Een meer gedetailleerd beeld hiervan verschaft het aan deze publikatie los toegevoegd cartogram, waarin de urbanisatiegraad van elke gemeente afzonderlijk is weergegeven.

5.4. Verandering in de urbanisatiegraad tussen 31 mei 1947 en 28 februari 1971

Door onderlinge vergelijking van de beschikbare momentopnamen van de urbanisatiegraad der gemeenten op resp. 31 mei 1947, 30 juni 1956, 31 mei 1960 en 28 februari 1971 is het mogelijk een beeld te geven van de veranderingen in de urbanisatiegraad voor deze periode. Voor wijzigingen die de gemeenten hierbij individueel hebben ondergaan, zij verwezen naar bijlage 3.

Hoewel de urbanisatiegraad in eerste instantie is vastgesteld aan de hand van gegevens voor de grootste woonkern van een gemeente, kunnen tussentijdse gemeentegrenswijzigingen een vergelijking in de tijd verstoren. Een wijziging van de urbanisatiegraad kan derhalve veroorzaakt zijn door externe factoren, zoals door een gemeentelijke annexatie. Voor een overzicht van grenswijzigingen, opheffing en nieuwvorming van gemeenten in de periode van 31 mei 1960 en 28 februari 1971 zij verwezen naar Aanhangsel II van de publikatie 14e Algemene volkstelling, Serie B, deel 1 A, Plaatselijke indeling. In bijlage 3 zijn voor de in 1971 nieuwgevormde gemeenten schattingen gemaakt van de urbanisatiegraad van voorgaande momentopnamen. Deze geraamde urbanisatiegraden zijn tussen haakjes achter de gemeenten vermeld.

De in staat 3 opgenomen algemene vergelijking van de verschuivingen tussen 1947 en 1971 geeft een sterke daling van het aantal plattelandsgemeenten te zien, terwijl het aantal specifieke forensengemeenten sinds 1947 meer dan verviervoudigd is (van 34 in 1947 tot 137 in 1971).

Het aantal verstedelijkte plattelandsgemeenten (excl. specifieke forensengemeenten) is toegenomen van 131 in 1947 tot 347 in 1971. De toename van het aantal verstedelijkte plattelandsgemeenten vloeit in hoofdzaak voort uit de overgang van de vroegere plattelandsgemeenten. Het aantal specifieke forensengemeenten is met name na 1960 sterk gestegen, t.w.: 53 gemeenten in 1960 tegen 137 in 1971. Deze toename is vooral het gevolg van een verschuiving van de verstedelijkte plattelandsgemeenten naar de specifieke forensengemeenten.

Het aantal stedelijke gemeenten is sinds 1947 slechts weinig toegenomen, van 108 in 1947 tot 120 in 1971. Hierbij dient wel rekening te worden gehouden met vermindering van het totaal aantal gemeenten sinds 1947.

Verschuivingen van gemeenten naar een andere urbanisatiegraad kunnen zowel het gevolg zijn van een gewijzigde sociaal-economische structuur, alsmede tengevolge van annexaties.

Staat 3. Groepering van gemeenten en bevolking naar urbanisatiegraad op 31 mei 1947, 30 juni 1956, 31 mei 1960 en 28 februari 1971

Type gemeente	Aantal gemeenten				Procentuele verdeling van de bevolking			
	1947	1956	1960	1971	1947	1956	1960	1971
A1 t/m A4	743	670	612	269	29,4	24,7	21,8	11,1
B1+B2 (+B4) 1)	131	193	211	347	11,2	15,3	15,6	20,8
B3	34	32	53	137	5,0	5,3	7,1	13,2
C1 t/m C5	108	108	117	120	54,4	54,7	55,5	54,9
Totaal	1 016	1 003	993	873	100	100	100	100

1) B4, zgn. heterogeen samengestelde gemeenten in 1947 en 1956.

In de 743 plattelandsgemeenten woonde in 1947 29,4% van de totale bevolking, hetgeen geleidelijk is gedaald tot 11,1% in 1971 voor 269 agrarische gemeenten. Het aandeel van de bevolking in verstedelijkte plattelandsgemeenten is sinds 1947 toegenomen van 16,2 tot 34,0 in 1971 waarbij de specifieke forensengemeenten de grootste bevolkingstoename kende. Het aandeel van de Nederlandse bevolking woonachtig in stedelijke gemeenten is sinds 1947 vrijwel constant gebleven.

5.5. Cartogram

In het los bij deze publikatie gevoegde cartogram is een overzicht gegeven van de urbanisatiegraad voor elk van de 873 op het moment van de telling van 1971 bestaande gemeenten. Dit cartogram is tevens als kaartblad XI-14-S in het supplement van de Wetenschappelijke Atlas van Nederland opgenomen.

In afwijking met de in de publikatie vermelde sub-categorieën zijn op het cartogram de specifieke forensengemeenten verder onderscheiden naar de grootste woonkern, t.w. de grotere forensengemeenten met meer dan 20 000 inwoners, dan wel de kleinere forensengemeenten met minder dan 20 000 inwoners.

Aangezien de urbanisatiegraad gebaseerd is op de gemeente als gebiedseenheid kunnen zich cartografische vertekeningen voordoen. Om die reden zijn op de kaart ten aanzien van gemeenten met een landoppervlakte van meer dan 100 km² en een heterogene structuur, de voornaamste woonkernen afzonderlijk getypeerd en afgebeeld. Het cartogram laat zien dat de plattelandsgemeenten vooral gelegen zijn in Drenthe, Het Friese Weidegebied, Noordoost-Overijssel, de Achterhoek, de Kop van Noord-Holland, Beveland en de Peel. Aangeengesloten gebieden van verstedelijkte plattelandsgemeenten (excl. specifieke forensengemeenten) zijn sterk vertegenwoordigd in grote delen van Noord-Brabant, Midden- en Zuid-Limburg, Oostelijke Betuwe, Krimpener- en Alblasserwaard en de Groninger Veenkoloniën.

De specifieke forensengemeenten zijn met name rondom de grote steden geconcentreerd, alsmede verspreid in de provincie Utrecht. De stedelijke gemeenten komen verspreid over het hele land voor, met een aantal duidelijke concentraties in het Westen van Nederland.

5.6. Periodieke bijstellingen van de urbanisatiegraad

In hoofdstuk 1 van deze publikatie is gesteld, dat bijstelling van de urbanisatiegraad van gemeenten alleen bij gelegenheid van een algemene volkstelling kan geschieden. Gelet op de nieuw-gevormde gemeenten ná het tijdstip van de laatstelijk gehouden volkstelling bestaat er behoefte om voor die gemeenten de urbanisatiegraad te herzien. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de uitkomsten van de volkstelling 1971 voor gemeenten of onderdelen daarvan, aangevuld met recentere gemeentelijke bevolkingsaantallen. Op deze wijze is het mogelijk een schatting te geven van de urbanisatiegraad van de ná 1971 nieuw-gevormde gemeenten, die jaarlijks gepubliceerd wordt in de CBS-publikatie "De bevolking der gemeenten van Nederland". Uit het voorgaande mag niet worden afgeleid, dat jaarlijks de urbanisatiegraad van alle gemeenten wordt bijgesteld. Voor een integrale vernieuwing van de typologie zal zowel de theoretische grondslag als de praktische uitwerking opnieuw in ogeschouw moeten worden genomen.

Bijlagen

Bijlage 1.

Lijst van gemeenten in Rijksalfabetische volgorde met vermelding van de urbanisatiegraad op 28 februari 1971.

Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad
Aalsmeer	A3	Baexem	A4	Bleiswijk	A3
Aalten	B2	Baflo	A4	Bleskensgraaf c.a.	B1
Aar, ter	A4	Bakel en Milheeze	A4	Bloemendaal	B3
Aardenburg	A4	Barendrecht	B3	Blokker	B1
Aarle-Rixtel	B1	Barneveld	B2	Blokzijl	A3
Abbekerk	A4	Barradeel	A4	Bocholtz	B1
Abbenbroek	B1	Barsingerhorn	A4	Bodegraven	C2
Abcoude	B3	Batenburg	A4	Boekel	A4
Achtkarspelen	B1	Bathmen	A3	Boer, ten	B1
Adorp	A4	Bedum	B1	Bolsward	C1
Aduard	A4	Beegden	B1	Borculo	A4
Akersloot	B3	Beek (L.)	B3	Borger	A4
Alblasserdam	B2	Beek en Donk (N.B.)	B1	Born (L.)	B1
Alkemade	A4	Beemster	A4	Borne (O.)	B2
Alkmaar	C4	Beers	A4	Borsele	A4
Almelo	C4	Beerta	A4	Boskoop	A2
Almkerk	B1	Beesd	A4	Bovenkarospel	B1
Alphen c.a. (N.B.)	A4	Beesel	B2	Boxmeer	C1
Alphen a/d Rijn (ZH)	C2	Beilen	A4	Boxtel	B2
Ambt-Delden	A3	Belfeld	B1	Brakel	A4
Ameide	B1	Bellingwedde	A4	Brandwijk	A4
Ameland	A4	Bemelen	A3	Breda	C5
Amerongen	B1	Bemmel	B1	Breukelen	B3
Amersfoort	C4	Bennebroek	B3	Brielle	C1
Ammerstol	B1	Benschop	A3	Broek in Waterland	B3
Ammerzoden	B1	Benthuizen	B3	Broekhuizen	A4
Amstelveen	B3	Berg en Terblijt	B1	Brouwershaven	A4
Amstenrade	B3	Bergambacht	B1	Bruinisse	A4
Amsterdam	C5	Bergen (L.)	B1	Brummen	B2
Andel	B1	Bergen (N.H.)	B3	Brunssum	C2
Andijk	A3	Bergen op Zoom	C3	Budel	B1
Angerlo	B1	Bergeyk	B2	Bunde	B3
Anloo	A4	Bergh	B2	Bunnik	B3
Anna Paulowna	A2	Bergharen	A4	Bunschoten	B2
Apeldoorn	C5	Berghem	B1	Buren	B1
Appeltern	A4	Bergschenhoek	B3	Bussem	B3
Appingedam	C2	Berkel (N.B.)	B3	Buurmalsen	B1
Arcen en Velden	B1	Berkel en Roden- rijs (Z.H.)	B3	Cadier en Keer	B3
Arkel	B1	Berkenwoude	A3	Callantsoog	A4
Arnemuiden	B1	Berkhout	A4	Capelle a/d IJssel	B3
Arnhem	C5	Berlicum	B1	Castricum	B3
Asperen	B1	Best	B3	Chaam	A4
Assen	C3	Beuningen	B1	Coevorden	C2
Assendelft	B2	Beusichem	B1	Cothen	B1
Asten	B2	Beverwijk	C3	Culemborg	C2
Avenhorn	A4	Bierum	A4	Cuyk en St.Agatha	C1
Avereest	B2	Bildt, het (Fr.)	A4		
Axel	B2	Bilt, de (U.)	B3		
		Bingelrade	B1	Dalen	A3
Baarderadeel	A3	Bladel en Netersel	B2	Dalfsen	A3
Baarle-Nassau	A3	Blankenham	A1	Dantumadeel	B1
Baarn	B3	Blaricum	B3	Deil	A4

Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad
Delft	C4	Emmen	C3	Gramsbergen	A4
Delfzijl	C2	Empel en Meerwijk	B1	Grathem	A4
Denekamp	A4	Engelen	B3	Grave	C1
Deurne	B2	Enkhuizen	C2	's-Graveland	B3
Deventer	C4	Enschede	C5	's-Gravendeel	B2
Didam	B2	Epe	B2	's-Gravenhage	C5
Diemen	B3	Ermelo	B2	's-Gravenmoer	A4
Diepenheim	A3	Erp	A4	's-Gravenzande	A3
Diepenveen	A4	Esch	B1	Grevenbicht	B1
Diessen	A4	Est en Opijnen	A4	Groenlo	C1
Diever	A3	Etten-Leur	B2	Groesbeek	B2
Dinteloord en Prinseland	B1	Everdingen	A4	Groningen	C5
Dinxperlo	B1	Ewijk	A4	Gronsveld	B1
Dirksland	B1	Eijgelshoven	B2	Groot-Ammers	B1
Dodewaard	B1	Eijsden	B1	Grootebroek	A3
Doesburg	C1	Ezinge	A4	Grootegast	A4
Doetinchem	C2	<hr/>		Grubbenvorst	A4
		Ferwerderadeel	A4	Grijpskerk (Gr.)	B1
		Fensterwolde	B1	Gulpen	B1
Dokkum	C1	Franeker	C1		
Domburg	B1	Franekeradeel	A3	<hr/>	
Dongen	B2	Fijnaart en Heijningen	B1	Haافتen	B1
Doniawerstal	A3			Haaksbergen	B2
Doorn	B3	<hr/>		Haaren (N.B.)	B1
Doornspijk	B1	Gaasterland	A4	Haarlem	C5
Dordrecht	C4	Gasselte	B1	Haarlemmerliede en	
Dreumel	B1	Geertruidenberg	B2	Spaarnwoude	B3
Driebergen-Rijsen- burg	B3	Geervliet	B3	Haarlemmermeer	B2
		Geffen	B1	Haastrecht	B1
Driebruggen	A4	Geldermalsen	C1	Haelen	B1
		Geldrop	B3	Hagestein	A4
Drunen	B2	Geleen	C3	Halsteren	B2
Druten	B2	Gemert	B2	Ham, den	B2
Duiveland	A3	Gendringen	B2	Haps	A4
Duiven	B1	Gendt	B1	Hardenberg	B1
Dungen, den	B1	Genemuiden	B1	Harderwijk	C2
Dussen	B1	Gennep	C1	Hardinxveld-	
Dwingeloo	A3	Geulle	B1	Giessendam	B2
		Giessen	B1	Haren (Gr.)	B3
Echt	B2	Giessenburg	B1	Harenkarspel	A4
Echteld	B1	Gieten	B1	Harlingen	C2
Edam	B2	Giethoorn	A3	Harmelen	B3
Ede	C3	Gilze en Reijen	B2	Haskerland	B2
Eelde	B3	Goedereede	A4	Hasselt	B1
Eemnes	B1	Goes	C2	Hatterem	C1
Eenrum	A4	Goirle	B2	Havelte	A4
Eersel	B1	Goor	B2	Hazerswoude	A4
Eethen	A4	Gorinchem	C2	Hedel	B1
Egmond aan Zee	B2	Gorssel	B3	Heel en Panheel	B1
Egmond-Binnen	B1	Gouda	C3	Heemskerk	B3
Eibergen	A4	Goudarak	B1	Heemstede	B3
Eindhoven	C5	Goudriaan	A3	Heenvliet	B3
Elburg	C1	Goudswaard	B1		
		Graft-De Rijp	B1		
Elsloo	B2				
Elst	B2				

Gemeenten	Urban. graad.	Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad
Heerde	B2	Hoogwoud	A3	Landsmeer	B3
Heerenveen	B2	Hoorn	C2	Langbroek	A4
Heerewaarden	B1	Hoornaar	B1	Langedijk	B1
Heerhugowaard	B3	Horn	B1	Langerak	A4
Heerjansdam	B3	Horssen	A3	Laren (Gld.)	A2
Heerlen	C4	Horst	A4	Laren (N.H.)	B3
Heesch	B1	Houten	A4	Leek	B2
Heeswijk-Dinther	B1	Huissen (Gld.)	B2	Leende	B1
Heeze	B2	Huizen (N.H.)	B3	Leens	A4
Hei- en Boeicop	A4	Hulsberg	B1	Leerbroek	A3
Heiloo	B3	Hulst	B2	Leerdam	C2
Heinenoord	B1	Hummelo en Keppel	A4	Leersum	B3
Heino	A4	Hunsel	A4	Leeuwarden	C4
Helden	A4	Huijbergen	B1	Leeuwarderadeel	A4
Helder, Den	C4			Leiden	C4
Hellendoorn	B2	Idaarderadeel	B1	Leiderdorp	B3
Hellevoetsluis	B3	Ipendam	A4	Leidschendam	B3
Helmond	C3			Leimuiden	A4
Helvoirt	B1			Lekkerkerk	B1
Hemelumer Oldeferd	A3	Jabeek	B1	Lemsterland	B2
Hendrik- Ido Ambacht	B3	Jisp	B3	Leusden	B3
Hengelo (Gld.)	A4	Jutphaas	B3	Lexmond	A4
Hengelo (O.)	C4			Lichtenvoorde	B2
Hennaarderadeel	A3			Liempde	B1
Hensbroek	A3	Kamerik	A4	Lienden	A4
Herten	B3	Kampen	C2	Lier, De	A3
's-Hertogenbosch	C4	Kantens	A3	Lieshout	B1
Herwen en Aerd	B1	Kapelle	B1	Limbricht	B1
Herwijnen	B1			Limmen	B1
Heteren	B1	Katwoude	A1	Linne	B1
Heukelum	B1	Katwijk	B2	Linschoten	B3
Heumen	B3	Kedichem	B1	Lisse	B2
Heusden	B1	Kerkrade	C3	Lith	B1
Heythuysen	B1	Kerkwijk	A4	Lochem	C1
Hillegom	B2	Kessel	A4	Loenen	B3
Hilvarenbeek	B2	Kesteren	B1	Loon op Zand	B2
Hilversum	C4	Klaaswaal	B1	Loosdrecht	B3
Hindeloopen	B1	Klimmen	B1	Lopik	B1
		Kloosterburen	A3	Loppersum	B1
Hoensbroek	C2	Klundert	B1	Losser	B2
Hoevelaken	B3	Kockengen	A4	Luyksgestel	B1
Hoeven	B1	Koedijk	B1		
Holten	A4	Kollumerland	A4	Maarheeze	B1
Hontenisse	B1	Koog a/d Zaan	B3	Maarn	B3
Hoogblokland	B1	Kortgene	A4	Maarssen	B3
Hoogeloon c.a.	B1	Koudekerk a/d Rijn	B1	Maartensdijk (U.)	B3
Hooge en Lage Mierde	A4			Maasbracht	B1
Hoogeveen	C2	Krimpen a/d Lek	B3	Maasbree	A4
Hoogezand-Sappemeer	B2	Krimpen a/d IJssel	B3	Maasdam	B3
Hooge en Lage Zwaluwe	B1	Krommenie	B3	Maasdriel	A4
Hoogkarspel	A4			Maasland	A4
Hoogland	A4	Kuinre	A4	Maassluis	C2
				Maastricht	C5

Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad
Made en Drimmelen	B2	Nieuwe-Pekela	B1	Oosterbroek	B1
Margraten	B1	Nieuwerkerk a/d		Oosterhesselen	A3
Mariekerke	A3	IJssel	B3	Oosterhout	C2
Markelo	A2	Nieuweschans	B1	Oostflakkee	A4
Marken	B1	Nieuw-Ginneken	B1	Ooststellingwerf	A4
Marum	A4	Nieuwkoop	B3	Oostvoorne	B3
Maurik	B1	Nieuwland	A4	Oostzaan	B1
Medemblik	C1	Nieuw-Lekkerland	B2	Ootmarsum	C1
Meeden	B1	Nieuwleusen	A3	Ophemert	A4
Meerkerk	B1	Nieuwolda	A4	Oploo c.a.	A3
Meerlo-Wanssum	A4	Nieuwpoort	B1	Opmeer	A4
Meerssen	B2	Nieuwstadt	B1	Opperdoes	A2
Megen c.a.	B1	Nieuwveen	A4	Opsterland	A4
Melick en Herkenbosch	B1	Nieuw-Vossemeer	B1	Oss	C3
Menaldumadeel	A4	Nigtevecht	B3	Ossendrecht	B1
Meppel	C2	Nistelrode	B1	Ottersum	B1
Merkelbeek	B1	Noorbek	A4	Ottoland	A4
Meijel	B1	Noordeloos	A3	Oud-Alblas	B1
Mheer	A4	Noordoostpolder	A3	Oud-Beijerland	C2
Middelburg	C2	Noordwijk	B2	Oudenbosch	B2
Middelharnis	B2	Noordwijkerhout	A4	Oudendijk	B1
Middelstum	A4	Nootdorp	B3	Oudendoorn	A4
Middenschouwen	A3	Norg	A4	Oude-Pekela	B2
Midwolda	B1	Nuenen c.a.	B3	Ouder-Amstel	B3
Midwoud	A4	Nuland	B1	Ouderkerk a/d IJssel	B1
Mierlo	B1	Numansdorp	B1	Oudewater	C1
Mill en St. Hubert	B1	Nuth	B1	Oud en Nieuw Gastel	B1
Millingen a/d Rijn	B1	Nijeveen	A3	Oudorp	B3
Moergestel	B1	Nijkerk	C2	Oud-Vossemeer	B1
Moerkapelle	B3	Nijmegen	C5	Overasselt	A4
Molenaarsgraaf	B1				
Monnikendam	C1	Obbicht en		Pannerden	B1
Monster	A4	Papenhoven	B1	Papendrecht	B3
Montfoort (U.)	C1	Obdam	A4	Peize	A4
Montfort (L.)	B1	Odoorn	A4	Piershil	A4
Mook	B3	Oeffelt	B1	Polsbroek	A3
Moordrecht	B3	Oegstgeest	B3	Poortugaal	B3
Muiden	C1	Ohé en Laak	A4	Poortvliet	A3
Munstergeleen	B3	Oirsbeek	B1	Posterholt	B1
Muntendam	B1	Oirschot	B2	Prinsenbeek	B3
Mijdrecht	B3	Oisterwijk	B2	Purmerend	C2
Mijnsheerenland	B3	Oldebroek	B1	Putte (N.B.)	B1
		Oldehove	A3	Putten (Gld.)	B2
Naaldwijk	A3	Olderkerk	A4	Puttershoek	B1
Naarden	B3	Oldemarkt	A4	Pijnacker	B3
Nederhorst den Berg	B3	Oldenzaal	C2		
Nederweert	A4	Olst	B1	Raalte	A4
Neede	B2	Ommen	A4	Raamsdonk	B2
Neer	B1	Oost-, West- en		Rauwerderhem	A4
Nibbixwoud	A4	Middelbeers	A4	Ravenstein	B1
Niedorp	B1	Oostburg	B2		
Nieuw-Beijerland	B3	Oostdongeradeel	A3		
Nieuwenhagen	B2				

Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad
Reeuwijk	B3	Schoonrewoerd	A4	Tegelen	B2
Reimerswaal	A4	Schoorl	B3	Terheijden	B1
Renkum	B3	Schijndel	B2	Termunten	B1
Renswoude	A4	Sevenum	A4	Terneuzen	C2
Reusel	B2	Simpelveld	B2	Terschelling	B1
Rheden	B3	Sint Annaland	A4	Teteringen	B3
Rhenen	B2	Sint Geertruid	A4	Texel	A4
Rhoon	B3	Sint Maarten	A3	Tholen	B1
Ridderkerk	B3	Sint Maartensdijk (Z)	B1	Thorn	B1
Riethoven	B3	Sint Michielsgestel	B2	Tiel	C2
Rockanje	B3	Sint Odiliënberg	B1	Tienhoven	A4
Roden	B3	Sint-Oedenrode	B2	Tietjerksteradeel	B2
Roermond	C3	Sint Pancras	B3	Tilburg	C5
Roggel	A4	Sint Philipsland	B1	Tubbergen	A4
Rolde	A3	Sittard	C3	Twisk	A3
Roosendaal en Nispen (N.B.)	C3	Sleen	A4		
Roosteren	B1	Slenaken	A4	Ubach over Worms	B2
Rosmalen	B3	Sliedrecht	C2	Ubbergen	B3
Rossem	B1	Slochteren	A4	Uden	B2
Rotterdam	C5	Sloten	B1	Udenhout	B1
Rozenburg	B3	Sluis	B1	Uitgeest	B2
Rozendaal (Gld.)	B3	Smallerland	C3	Uithoorn	B3
Rucphen	B2	Smilde	B1	Uithuizen	A4
Ruinen	A3	Sneek	C2	Uithuizermeeden	A4
Ruinerwold	A2	Snelrewaard	A2	Ulestraten	B3
Ruurlo	A3	Soest	B3	Ulrum	A4
Rijnsaterwoude	A4	Someren	B2	Urk	A3
Rijnsburg	A4	Son en Breugel	B3	Urmond	B1
Rijsbergen	A3	Spaubeek	B1	Ursum	A4
Rijssen	B2	Sprang-Capelle	B1	Usquert	A4
Rijswijk (N.B.)	B1	Spijkenisse	B3	Utingeradeel	B1
Rijswijk (Z.H.)	B3	Stad-Delden	C1	Utrecht	C5
		Stadskanaal	B2		
		Standaarbuiten	A4		
Sassenheim	B2	Staphorst	A2	Vaals	B2
Sas van Gent	B1	Stavenisse	A4	Valburg	B1
Schaesberg	B2	Staveren	B1	Valkenburg (Z.H.)	B3
Schagen	C1	Stedum	A4	Valkenburg-Houthem (L)	B2
Schaijk	B1	Steenbergen	B2	Valkenisse	B1
Scheemda	B1	Steenderen	A3	Valkenswaard	C2
Schelluinen	B1	Steenwijk	C2	Varik	A4
Schermer	A4	Steenwijkerwold	A4	Veen	B1
Scherpenisse	A4	Stein	B2	Veendam	C2
Scherpenzeel	B3	Stevensweert	B1	Veenendaal	C2
Schiedam	C4	Stolwijk	A4	Veere	A4
Schiermonnikoog	B1	Stramproij	B1	Veghel	B2
Schimmert	B1	Streefkerk	B1	Veldhoven	B3
Schinnen	B1	Strijen	B1	Velsen	C4
Schinveld	B1	Susteren	B1	Venhuizen	A3
Schipluiden	A3	Swalmen	B2	Venlo	C4
Schoonebeek	B1	Sijbekarspel	A3	Venray	B2
Schoonhoven	C1			Vessem c.a.	A4
				Vianen	C1

Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad	Gemeenten	Urban. graad
Vierlingsbeek	A4	Wehl	B1	Wijngaarden	A2
Vierpolders	A4	Werkendam	B2		
Vinkeveen en		Wervershoof	A3	IJlst	B1
Waverveen	B1	Wessem	B1		
Vlaardingen	C4	Westdongeradeel	A4	IJsseImuiden	A4
Vlagtwedde	A4	Westerbork	A3	IJsselstein	C1
Vledder	A4	Westerhoven	B1		
Vleuten-De Meern	B3	Westerschouwen	B1		
Vlieland	B1	Westervoort	B1	Zaandam	C4
Vlissingen	C2	Westkapelle	B1	Zaandijk	B3
Vlist	A1	Westmaas	B3	Zaltbommel	C1
Vlodrop	B1	Weststellingwerf	A4	Zandt, 't	A3
Vlijmen	B2	Westwoud	A3	Zandvoort	B3
Voerendaal	B1	Westzaan	B3	Zeeland	B1
Vollenhove	B1	Wierden	B2	Zeevang	B3
Voorburg	B3	Wieringen	A4	Zegveld	A4
Voorhout	A4	Wieringermeer	A3	Zeist	C3
Voorschoten	B3			Zelhem	A4
Voorst	B2	Willemstad	B1	Zevenaar	B3
Vorden	A4	Willeskop	A3	Zevenbergen	B2
Vreeswijk	B3	Wilnis	B1	Zevenhoven	A3
Vries	A4	Winschoten	C2	Zevenhuizen	A4
Vriezenveen	B2	Winsum	B3	Zierikzee	C1
Vught	B3	Winterswijk	C2	Zoelen	A4
Vuren	B1	Wisch	B2	Zoetermeer	B3
		Wissenkerke	A4	Zoeterwoude	B1
		Wittem	B1	Zuid-Beijerland	A4
Waalre	B3	Woensdrecht	B2	Zuidelijke IJssel-	
Waalwijk	C2	Woerden	C2	meerpolders	A4
		Wognum	A4	Zuidhorn	B3
Waardenburg	A4			Zuidland	B1
Waddinxveen	B3	Wonseradeel	A3	Zuidlaren	B3
Wageningen	C2	Workum	A4	Zuidwolde	A3
Wamel	B1	Wormer	B3	Zundert	A3
Waneperveen	A4	Wormerveer	B3	Zutphen	C2
Wanroij	A3	Woubrugge	B1	Zwaag	A4
		Woudenberg	B3	Zwartewaal	B3
Warffum	B1	Woudrichem	B1	Zwartsluis	B1
Warmenhuizen	B1	Wouw	A4	Zweeloo	A2
Warmond	B1	Wijchen	B2	Zwolle	C4
Warnsveld	B3	Wijdewormer	A4	Zwijndrecht	C3
Waspik	B1	Wijhe	A4	Zijpe	A4
Wassenaar	B3	Wijk, de	A3		
Wateringen	A4	Wijk bij Duurstede	C1		
		Wijk en Aalburg	B1		
Weerselo	A4	Wijlre	B1		
Weert	C2	Wymbritseradeel	A3		
Weesp	C2	Wijnandsrade	B1		

Bijlage 2 Lijst van gemeenten, gerangschikt per provincie naar urbanisatiegraad op 28 februari 1971

A1	Plattelandsgemeenten			Verstedelijkte plattelandsgemeenten	
	A2	A3	A4	B1	B2
PROVINCIE GRONINGEN					
		Kantens	Adorp	Bedum	Hoogezand-Sappemeer
		Kloosterburen	Aduard	ten Boer	Leek
		Oldehove	Baflo	Finsterwolde	Oude Pekela
		't Zandt	Beerta	Grijpskerk	Stadskanaal
			Bellingwedde	Loppersum	
			Bierum	Meeden	
			Eenrum	Midwolda	
			Ezinge	Muntendam	
			Grootegast	Nieuwe Pekela	
			Leens	Nieuweschans	
			Marum	Oosterbroek	
			Middelstum	Scheemda	
			Nieuwolda	Termunten	
			Oldekerk	Warfum	
			Slochteren		
			Stedum		
			Uithuizen		
			Uithuizermeeden		
			Ulrum		
			Usquert		
			Vlagtwedde		
PROVINCIE FRIESLAND					
		Baarderadeel	Ameland	Achtkarspelen	Haskerland
		Doniawerstal	Barradeel	Dantumadeel	Heerenveen
		Franekeradeel	het Bildt	Hindeloopen	Lemsterland
		Hemelumer-Oldeferd	Ferwerderadeel	Idaarderadeel	Tietjerksteradeel
		Hennaarderadeel	Gaasterland	Schiermonnikoog	
		Oostdongeradeel	Kollumerland	Sloten	
		Wonseradeel	Leeuwarderadeel	Staveren	
		Wymbritseradeel	Menaldumadeel	Terschelling	
			Ooststellingwerf	Utingeradeel	
			Opsterland	Vlieland	
			Rauwerderhem	IJlst	
			Westdongeradeel		
			Weststellingwerf		
			Workum		
PROVINCIE DRENTHE					
	Ruinerwold	Dalen	Anloo	Gasselte	
	Zweeloo	Diever	Beilen	Gieten	
		Dwingeloo	Borger	Schoonebeek	
		Nijeveen	Havelte	Smilde	
		Oosterhesselen	Norg		
		Rolde	Odoorn		
		Ruinen	Peize		
		Westerbork	Sleen		
		de Wijk	Vledder		
		Zuidwolde	Vries		

Stedelijke gemeenten					
B3	C1	C2	C3	C4	C5
Haren		Appingedam			Groningen
Winsum		Delfzijl			
Zuidhorn		Veendam			
		Winschoten			
	Bolsward	Harlingen	Smalingerland	Leeuwarden	
	Dokkum	Sneek			
	Franeker				
Eelde		Coevorden	Assen		
Roden		Hoogeveen	Emmen		
Zuidlaren		Meppel			

Bijlage 2 (vervolg)

Plattelandsgemeenten				Verstedelijkte plattelandsgemeenten	
A1	A2	A3	A4	B1	B2
PROVINCIE OVERIJSEL					
Blankenham	Markelo Staphorst	Ambt Delden Bathmen Blokzijl Dalftsen Diepenheim Giethoorn Nieuwleusen Noord Oostpolder Urk	Denekamp Diepenveen Gramsbergen Heino Holten Kuinre Oldemarkt Ommen Raalte Steenwijkerwold Tubbergen Wanneperveen Weerselo Wijhe IJsselmuiden	Genemuiden Hardenberg Hasselt Olst Vollenhove Zwartsluis	Avereest Borne Goor Haaksbergen den Ham Hellendoorn Losser Rijssen Vriezenveen Wierden
PROVINCIE GELDERLAND					
	Laren	Horssen Ruurlo Steenderen	Appeltern Eatenburg Eesd Bergharen Borculo Brakel Deil Eibergen Est en Opijnen Ewijk Hengelo Hummelo en Keppel Kerkwijk Lienden Maasdriel Ophemert Overasselt Varik Vorden Waardenburg Zelhem Zoelen	Ammerzoden Angerlo Bemmel Beuningen Beusichem Buren Buurmalsen Dinxperlo Dodewaard Doornspijk Dreumel Duiven Echteld Gendt Haaften Hedel Heerewaarden Herwen en Aerdt Herwijnen Heteren Kesteren Maurik Millingen a/d Rijn Oldebroek Pannerden Rossum Valburg Vuren Wamel Wehl Westervoort	Aalten Barneveld Bergh Brummen Didam Druten Elst Epe Ermelo Gendringen Groesbeek Heerde Huissen Lichtenvoorde Neede Putten Voorst Wisch Wijchen

Stedelijke gemeenten					
B3	C1	C2	C3	C4	C5
	Ootmarsum Stad Delden	Kampen Oldenzaal Steenwijk		Almelo Deventer Hengelo Zwolle	Enschede
Gorssel	Doesburg	Culemborg	Ede		Apeldoorn
Heumen	Elburg	Doetinchem			Arnhem
Hoewelaken	Geldermalsen	Harderwijk			Nijmegen
Renkum	Groenlo	Nijkerk			
Rheden	Hatter	Tiel			
Rozendaal	Lochem	Wageningen			
Scherpenzeel	Zaltbommel	Winterswijk			
Ubbergen		Zutphen			
Warnsveld					
Zevenaar					

Bijlage 2 (vervolg)

Plattelandsgemeenten				Verstedelijkte plattelandsgemeenten	
A1	A2	A3	A4	B1	B2
PROVINCIE UTRECHT	Snelrewaard	Benschop Polsbroek Willeskop	Hoogland Houten Kamerik Kockengen Langbroek Renswoude Zegveld	Amerongen Cothen Eemnes Lopik Vinkeveen en Waver- veen Wilnis	Bunschoten Rhenen

Stedelijke gemeenten					
B3	C1	C2	C3	C4	C5
Abcoude	Montfoort	Veenendaal	Zeist	Amersfoort	Utrecht
Baarn	Oudewater				
de Bilt	Wijk bij Duurstede				
Breukelen	IJsselstein				
Bunnik					
Doorn					
Driebergen- Rijsenburg					
Harmelen					
Jutphaas					
Leersum					
Leusden					
Linschoten					
Loenen					
Loosdrecht					
Maarn					
Maarssen					
Maartensdijk					
Mijdrecht					
Nigtevecht					
Soest					
Vleuten-De Meern					
Vreeswijk					
Woudenberg					

Bijlage 2 (vervolg)

Plattelandsgemeenten				Verstedelijkte plattelandsgemeenten	
A1	A2	A3	A4	B1	B2
PROVINCIE NOORD-HOLLAND					
Katwoude	Anna Paulowna Opperdoes	Aalsmeer Andijk Grootebroek Hensbroek Hoogwoud Sint Maarten Sijbekarspel Twisk Venhuizen Wervershoof Westwoud Wieringermeer	Abbekerk Avenhorn Barsingerhorn Beemster Berkhout Callantsoog Harenkarspel Hoogkarspel Ilpendam Midwoud Nibbixwoud Obdam Opmeer Schermer Texel Ursem Wieringen Wognum Wijdewormer Zwaag Zijpe	Blokker Bovenkarspel Egmond-Binnen Graft-De Rijp Koedijk Langedijk Limmen Marken Niedorp Oostzaan Oudendijk Warmenhuizen	Assendelft Edam Egmond aan Zee Haarlemmermeer Uitgeest

Stedelijke gemeenten

B3	C1	C2	C3	C4	C5
Akersloot	Medemblik	Enkhuizen	Beverwijk	Alkmaar	Amsterdam
Amstelveen	Monnickendam	Hoorn		Den Helder	Haarlem
Bennebroek	Muiden	Purmerend		Hilversum	
Bergen	Schagen	Weesp		Velsen	
Blaricum				Zaandam	
Bloemendaal					
Broek in Waterland					
Bussum					
Castricum					
Diemen					
's-Graveland					
Haarlemmerliede en Spaarwoude					
Heemskerk					
Heemsdede					
Heerhugowaard					
Heiloo					
Huizen					
Jisp					
Koog a/d Zaan					
Krommenie					
Landsmeer					
Laren					
Naarden					
Nederhorst den Berg					
Ouder-Amstel					
Oudorp					
Schoorl					
Sint Pancras					
Uithoorn					
Westzaan					
Wormer					
Wormerveer					
Zaandijk					
Zandvoort					
Zeevang					

Bijlage 2 (vervolg)

Plattelandsgemeenten		Verstedelijkte plattelandsgemeenten			
A1	A2	A3	A4	B1	B2
PROVINCIE ZUID-HOLLAND					
Vlist	Boskoop Wijngaarden	Berkenwoude Bleiswijk Goudriaan 's-Gravenzande Leerbroek De Lier Naaldwijk Noordeloos Schipluiden Zevenhoven	Ter Aar Alkemade Brandwijk Driebruggen Everdingen Goedereede Hagestein Hazerswoude Hei- en Boeicop Langerak Leimuider Lexmond Maasland Monster Nieuwland Nieuwveen Noordwijkerhout Oostflakkee Ottoland Oudendoorn Piershil Rijnsaterwoude Rijnsburg Schoonrewoerd Stolwijk Tienhoven Vierpolders Voorhout Wateringen Zevenhuizen Zuid-Beijerland	Abbenbroek Ameide Ammerstol Arkel Asperen Bergambacht Bleskensgraaf en Hofwegen Dirksland Giessenburg Gouderak Goudswaard Groot-Ammer Haastrecht Heinenoord Heukelum Hoogblokland Hoornaar Kedichem Klaaswaal Koudekerk a/d Rijn Lekkerkerk Meerkerk Molenaarsgraaf Nieuwpoort Numansdorp Oud-Alblas Ouderkerk a/d IJssel Puttershoek Schelluinen Streefkerk Strijen Warmond Woubrugge Zoeterwoude Zuidland	Alblasserdam 's-Gravendeel Hardinxveld- Giessendam Hillegom Katwijk Lisse Middelharnis Nieuw-Lekkerland Noordwijk Sassenheim

Stedelijke gemeenten					
B3	C1	C2	C3	C4	C5
Barendrecht	Brielle	Alphen a/d Rijn	Gouda	Delft	's-Gravenhage
Benthuizen	Schoonhoven	Bodegraven	Zwijndrecht	Dordrecht	Rotterdam
Bergschenhoek	Vianen	Gorinchem		Leiden	
Berkel en Rodenrijs		Leerdam		Schiedam	
Capelle a/d IJssel		Maassluis		Vlaardingenv	
Geervliet		Oud-Beijerland			
Heenvliet		Sliedrecht			
Heerjansdam		Woerden			
Hellevoetsluis					
Hendrik-Ido-Ambacht					
Krimpen a/d Lek					
Krimpen a/d IJssel					
Leiderdorp					
Leidschendam					
Maasdam					
Moerkapelle					
Moordrecht					
Mijnsheerenland					
Nieuw-Beijerland					
Nieuwerkerk a/d IJssel					
Nieuwkoop					
Nootdorp					
Oegstgeest					
Oostvoorne					
Papendrecht					
Poortugaal					
Pijnacker					
Reeuwijk					
Rhoon					
Ridderkerk					
Rockanje					
Rozenburg					
Rijswijk					
Spijkenisse					
Valkenburg					
Voorburg					
Voorschoten					
Waddinxveen					
Wassenaar					
Westmaas					
Zoetermeer					
Zwartewaal					

Bijlage 2 (vervolg)

Plattelandsgemeenten			Verstedelijkte plattelandsgemeenten		
A1	A2	A3	A4	B1	B2
PROVINCIE ZEELAND					
	Duiveland	Aardenburg	Arnemuiden	Axel	
	Mariekerke	Borsele	Domburg	Hulst	
	Middenschouwen	Brouwershaven	Hontenisse	Oostburg	
	Poortvliet	Bruinisse	Kapelle		
		Kortgene	Oud-Vossemeer		
		Reimerswaal	Sas van Gent		
		Scherpenisse	Sint Maartensdijk		
		Sint Annaland	Sint Philipsland		
		Stavenisse	Sluis		
		Veere	Tholen		
		Wissenkerke	Valkenisse		
			Westerschouwen		
			Westkapelle		
PROVINCIE NOORD-BRABANT					
	Baarle-Nassau	Alphen c.a.	Aarle-Rixtel	Asten	
	Oploo c.a.	Bakel en Milheeze	Almkerk	Bergeijk	
	Rijsbergen	Beers	Andel c.a.	Bladel en Netersel	
	Wanroij	Boekel	Beek en Donk	Boxtel	
	Zundert	Chaam	Berghem	Deurne	
		Diessen	Berlicum	Dongen	
		Eethen	Budel	Drunen	
		Erp	Dinteloord en	Etten-Leur	
		's-Gravenmoer	Prinsenland	Geertruidenberg	
		Haps	den Dungen	Gemert	
		Hooge en Lage	Dussen	Gilze en Rijen	
		Mierde	Eersel	Goirle	
		Oost-, West- en	Empel en Meerwijk	Halsteren	
		Middelbeers	Esch	Heeze	
		Standdaarbuiten	Fijnaart en	Hilvarenbeek	
		Vessem c.a.	Heijningen	Loon op Zand	
		Vierlingsbeek	Geffen	Made en Drimmelen	
		Wouw	Giessen	Oirschot	
			Haaren	Oisterwijk	
			Heesch	Oudenbosch	
			Heeswijk-Dinther	Raamsdonk	
			Helvoirt	Reusel	
			Heusden	Rucphen	
			Hoeven	Schijndel	
			Hoogeloon c.a.	Sint Michiels- gestel	
			Hooge en Lage	Sint-Oedenrode	
			Zwaluwe	Someren	
			Huijbergen	Steenbergen	
			Klundert	Uden	
			Leende	Veghel	
			Liempde	Vlijmen	
			Lieshout	Werkendam	
			Lith	Woensdrecht	
			Luijksgestel	Zevenbergen	
			Maarheeze		

Stedelijke gemeenten

B3

C1

C2

C3

C4

C5

Zierikzee

Goes
Middelburg
Terneuzen
Vlissingen

Berkel
Best
Engelen
Geldrop
Nuenen c.a.
Prinsenbeek
Riethoven
Rosmalen
Son en Breugel
Teteringen
Veldhoven
Vught
Waalre

Boxmeer
Cuijk en Sint
Agatha
Grave

Oosterhout
Valkenswaard
Waalwijk

Bergen op Zoom
Helmond
Oss
Roosendaal en
Nispen

's-Hertogenbosch

Breda
Eindhoven
Tilburg

Bijlage 2 (vervolg)

Plattelandsgemeenten				Verstedelijkte plattelandsgemeenten	
A1	A2	A3	A4	B1	B2
PROVINCIE NOORD-BRABANT (vervolg)					
				Megen c.a.	
				Mierlo	
				Mill en Sint	
				Hubert	
				Moergestel	
				Nieuw-Ginneken	
				Nieuw-Vossemeer	
				Nistelrode	
				Nuland	
				Oeffelt	
				Ossendrecht	
				Oud en Nieuw Gastel	
				Putte	
				Ravenstein	
				Rijswijk	
				Schaijk	
				Sprang-Capelle	
				Terheijden	
				Udenhout	
				Veen	
				Waspik	
				Westerhoven	
				Willemstad	
				Woudrichem	
				Wijk en Aalburg	
				Zeeland	

Stedelijke gemeenten					
B3	C1	C2	C3	C4	C5

Bijlage 2 (vervolg)

Plattelandsgemeenten				Verstedelijkte plattelandsgemeenten	
A1	A2	A3	A4	B1	B2
PROVINCIE LIMBURG					
	Bemelen	Baexem		Arcen en Velden	Beesel
		Broekhuizen		Beegden	Echt
		Grathem		Beifeld	Elsloo
		Grubbenvorst		Bergen	Eijgelsloven
		Helden		Berg en Terblijt	Houthem
		Horst		Bingelrade	Meerssen
		Hunsel		Bocholtz	Nieuwenhagen
		Kessel		Born	Schaesberg
		Maasbree		Eijsden	Simpelveld
		Meerlo-Wanssum		Geulle	Stein
		Mheer		Grevenbicht	Swalmen
		Nederweert		Gronsveld	Tegelen
		Noorbeek		Gulpen	Utach over Worms
		Ohé en Laak		Haelen	Vaals
		Roggel		Heel en Panheel	Valkenburg
		Sevenum		Heijthuisen	Venray
		Sint Geertruid		Horn	
		<u>Slenaken</u>		Hulsberg	
		Zuid. IJsselmeer- polders		Jabeek	
				Klimmen	
				Limbricht	
				Linne	
				Maasbracht	
				Margraten	
				Melick en Herkenbosch	
				Merkelbeek	
				Meijel	
				Montfort	
				Neer	
				Nieuwstadt	
				Nuth	
				Obbicht en Papenhoven	
				Oirsbeek	
				Ottersum	
				Posterholt	
				Roosteren	
				Schimmert	
				Schinnen	
				Schinveld	
				Sint Odiliënberg	
				Spaubeek	
				Stevensweert	
				Stramproy	
				Susteren	
				Thorn	
				Urmond	
				Vlodrop	
				Voerendaal	
				Wessem	
				Wittem	
				Wijlre	
				Wijnandsrade	

Stedelijke gemeenten

B3	C1	C2	C3	C4	C5
Amstenrade	Gennep	Brunssum	Geleen	Heerlen	Maastricht
Beek		Hoensbroek	Kerkrade	Venlo	
Bunde		Weert	Roermond		
Cadier en Keer			Sittard		
Herten					
Mook					
Munstergeleen					
Ulestraten					

Bijlage 3.

Lijst van gemeenten in alfabetische volgorde per provincie, met vermelding van de urbanisatiegraad op resp. 31 mei 1947, 30 juni 1956, 31 mei 1960 en 28 februari 1971

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
PROVINCIE GRONINGEN				
Adorp	A1	A2	A2	A4
Aduard	A1	A2	A2	A4
Appingedam	C1	C1	C1	C2
Baflo	A1	A2	A2	A4
Bedum	A3	A4	A4	B1
Beerta	A1	A2	A2	A4
Bellingwedde	(A2)	(A2)	(A2)	A4
Bierum	A1	A2	A2	A4
Boer, Ten	A1	A2	A2	B1
Delfzijl	C2	C2	C2	C2
Eenrum	A1	A1	A1	A4
Ezinge	A1	A2	A2	A4
Finsterwolde	A1	A1	A2	B1
Groningen	C5	C5	C5	C5
Grootegast	A1	A2	A3	A4
Grijskerk	A2	A3	A3	B1
Haren	B3	B3	B3	B3
Hoogezand-Sappemeer	B2	B2	B2	B2
Kantens	A1	A1	A1	A3
Kloosterburen	A1	A1	A1	A3
Leek	A1	A3	A3	B2
Leens	A1	A2	A2	A4
Loppersum	A2	A3	A3	B1
Marum	A1	A2	A3	A4
Meeden	A2	A3	A3	B1
Middelstum	A2	A2	A3	A4
Midwolda	A1	A1	A2	B1
Muntendam	A3	A4	A4	B1
Nieuwe Pekela	A3	A4	B1	B1
Nieuweschans	A3	B1	B1	B1
Nieuwolda	A1	A2	A2	A4
Oldehove	A1	A1	A1	A3
Oldekerk	A1	A2	A2	A4
Oosterbroek	(A2)	(A2)	(A3)	B1
Oude Pekela	B2	B2	B2	B2
Scheemda	A3	A4	A4	B1
Slochteren	A1	A2	A3	A4
Stadskanaal	(B4)	(B4)	(B2)	B2
Stedum	A1	A1	A2	A4
Termunten	A1	A2	A3	B1
Uithuizen	A2	A3	A3	A4
Uithuizermeeden	A1	A2	A2	A4
Ulrum	A1	A2	A2	A4
Usquert	A1	A1	A1	A4
Veendam	C2	C2	C2	C2
Vlagtwedde	A2	A2	A3	A4
Warffum	A2	A2	A3	B1
Winschoten	C2	C2	C2	C2

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Winsum	A3	A4	A4	B3
Zandt, 't	A1	A1	A1	A3
Zuidhorn	A3	A4	A4	B3
PROVINCIE FRIESLAND				
Achtkarspelen	A2	A3	A4	B1
Ameland	A2	A2	A3	A4
Baarderadeel	A1	A2	A2	A3
Barradeel	A1	A1	A1	A4
Bildt, het	A1	A1	A2	A4
Bolsward	C1	C1	C1	C1
Dantumadeel	A2	A4	A4	B1
Dokkum	C1	C1	C1	C1
Doniawerstal	A1	A2	A2	A3
Ferwerderadeel	A1	A1	A2	A4
Franeker	C1	C1	C1	C1
Franekeradeel	A1	A1	A2	A3
Gaasterland	A1	A2	A2	A4
Harlingen	C2	C2	C2	C2
Haskerland	A3	A3	A4	B2
Heerenveen	B4	B4	B2	B2
Hemelumer Oldeferd	A1	A1	A2	A3
Hennaarderadeel	A1	A2	A2	A3
Hindeloopen	A3	A3	A4	B1
Idaarderadeel	A3	A4	A4	B1
Kollumerland	A1	A2	A3	A4
Leeuwarden	C4	C4	C4	C4
Leeuwarderadeel	A1	A2	A2	A4
Lemsterland	A3	A3	A4	B2
Menaldumadeel	A1	A2	A2	A4
Oostdongeradeel	A1	A1	A1	A3
Ooststellingwerf	A1	A1	A2	A4
Opsterland	A1	A2	A3	A4
Rauwerderhem	A2	A2	A2	A4
Schiermonnikoog	A4	A3	A4	B1
Sloten	A4	A3	A4	B1
Smallingerland	B4	B4	B2	C3
Sneek	C2	C2	C2	C2
Staveren	A4	A3	A4	B1
Terschelling	A4	A4	A4	B1
Tietjerksteradeel	A1	A2	A3	B2
Utingeradeel	A3	A3	A3	B1
Vlieland	A3	A3	A4	B1
Westdongeradeel	A1	A1	A1	A4
Weststellingwerf	A1	A2	A3	A4
Wonseradeel	A1	A1	A1	A3
Workum	A3	A3	A3	A4
Wymbritseradeel	A1	A2	A2	A3
IJlst	B1	B1	B1	B1
PROVINCIE DRENTHE				
Anloo	A1	A1	A1	A4
Assen	C2	C2	C2	C3

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Beilen	A1	A2	A2	A4
Borger	A1	A2	A3	A4
Coevorden	C1	C1	C1	C2
Dalen	A1	A1	A1	A3
Diever	A1	A1	A1	A3
Dwingeloo	A1	A1	A1	A3
Eelde	A2	A3	A4	B3
Emmen	B4	B4	B2	C3
Gasselte	A2	A3	A3	B1
Gieten	A1	A2	A3	B1
Havelte	A1	A2	A2	A4
Hoogeveen	B4	B4	B2	C2
Meppel	C2	C2	C2	C2
Norg	A2	A2	A2	A4
Nijeveen	A1	A1	A1	A3
Odoorn	A1	A3	A2	A4
Oosterhesselen	A1	A1	A1	A3
Peize	A1	A2	A3	A4
Roden	A1	A2	A3	B3
Rolde	A1	A1	A1	A3
Ruinen	A1	A1	A1	A3
Ruinerwold	A1	A1	A1	A2
Schoonebeek	A2	A3	B1	B1
Sleen	A1	A2	A3	A4
Smilde	A1	A2	A3	B1
Vledder	A1	A1	A1	A4
Vries	A1	A1	A1	A4
Westerbork	A1	A1	A2	A3
Wijk, de	A1	A2	A2	A3
Zuidlaren	A3	A4	A4	B3
Zuidwolde	A1	A1	A1	A3
Zweeloo	A1	A1	A1	A2
PROVINCIE OVERIJSSSEL				
Almelo	C3	C3	C3	C4
Ambt Delden	A1	A1	A2	A3
Avereest	A2	A3	A3	B2
Bathmen	A1	A1	A1	A3
Blankenham	A1	A1	A1	A1
Blokzijl	A3	A4	A4	A3
Borne	B2	B2	B2	B2
Dalfsen	A1	A1	A2	A3
Denekamp	A2	A3	A4	A4
Deventer	C3	C4	C4	C4
Diepenheim	A1	A2	A2	A3
Diepenveen	A2	A3	A3	A4
Enschede	C5	C5	C5	C5
Genemuiden	B1	B1	B1	B1
Giethoorn	A1	A1	A2	A3
Goor	B1	B2	B2	B2
Gramsbergen	A1	A1	A2	A4
Haaksbergen	A3	B1	B2	B2

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Ham, den	A2	A4	B1	B2
Hardenberg	A1	A2	A3	B1
Hasselt	C1	C1	C1	B1
Heino	A1	A2	A3	A4
Hellendoorn	B4	B2	B2	B2
Hengelo	C3	C4	C4	C4
Holten	A1	A2	A2	A4
Kampen	C2	C2	C2	C2
Kuinre	A2	A3	A3	A4
Losser	B2	B2	B2	B2
Markelo	A1	A1	A1	A2
Nieuwleusen	A1	A1	A2	A3
Noordoostpolder	A1	A1	A1	A3
Oldemarkt	A1	A1	A2	A4
Oldenzaal	C2	C2	C2	C2
Olst	A2	A3	A3	B1
Ommen	A1	A1	A2	A4
Ootmarsum	C1	C1	C1	C1
Raalte	A1	A2	A3	A4
Rijssen	B2	B2	B2	B2
Stad Delden	C1	C1	C1	C1
Staphorst	A1	A1	A1	A2
Steenwijk	C1	C2	C2	C2
Steenwijkerwold	A1	A2	A2	A4
Tubbergen	A1	A2	A3	A4
Urk	A2	A2	A2	A3
Vollenhove	A2	A3	A3	B1
Vriezenveen	A4	A4	B2	B2
Wanneperveen	A1	A1	A1	A4
Weerselo	A1	A3	A3	A4
Wierden	A3	B1	B2	B2
Wijhe	A2	A3	A3	A4
IJsselmuiden	A1	A3	A3	A4
Zwartsluis	B1	B1	B1	B1
Zwolle	C3	C4	C4	C4
PROVINCIE GELDERLAND				
Aalten	A3	A3	A4	B2
Ammerzoden	A3	A4	A4	B1
Angerlo	A2	A4	A4	B1
Apeldoorn	C4	C4	C4	C5
Appeltern	A1	A3	A3	A4
Arnhem	C4	C5	C5	C5
Barneveld	A2	A3	A4	B2
Batenburg	A1	A3	A3	A4
Beesd	A1	A3	A3	A4
Bemmel	A2	A4	A4	B1
Bergh	A3	B1	B2	B2
Bergharen	A1	A1	A2	A4
Beuningen	A2	A4	A4	B1
Beusichem	A1	A3	A3	B1
Borculo	A2	A3	A3	A4

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Brakel	A1	A2	A3	A4
Brummen	A3	B1	B1	B2
Buren	A1	A3	A3	B1
Buurmalsen	A2	A3	A3	B1
Culemborg	C1	C2	C2	C2
Deil	A1	A2	A2	A4
Didam	A3	A4	B1	B2
Dinxperlo	A3	B1	B1	B1
Dodewaard	A2	A4	A4	B1
Doesburg	C1	C1	C1	C1
Doetinchem	C2	C2	C2	C2
Doornspijk	A1	A2	A3	B1
Dreumel	A1	A3	A3	B1
Druten	A4	B1	B1	B2
Duiven	A1	A2	A3	B1
Echteld	A1	A3	A4	B1
Ede	B4	B4	B2	C3
Eibergen	A1	A2	A3	A4
Elburg	C1	C1	C1	C1
Elst	A2	A4	A4	B2
Epe	A3	B1	B2	B2
Ermelo	A3	A4	B2	B2
Est en Opijnen	A1	A3	A3	A4
Ewijk	A1	A2	A3	A4
Geldermalsen	A3	A3	C1	C1
Gendringen	A3	B1	B2	B2
Gendt	A2	A4	A4	B1
Gorssel	A2	A3	A3	B3
Groenlo	C1	C1	C1	C1
Groesbeek	A4	B1	B2	B2
Haaften	A2	A4	A4	B1
Harderwijk	C1	C1	C2	C2
Hatterm	C1	C1	C1	C1
Hedel	A2	A4	A4	B1
Heerde	A3	B1	B1	B2
Heerewaarden	A3	B1	B1	B1
Hengelo	A1	A2	A3	A4
Herwen en Aerdt	B1	B1	B1	B1
Herwijnen	A2	A3	A4	B1
Heteren	A2	A4	A4	B1
Heumen	A2	A3	A4	B3
Hoewelaken	A2	A3	A4	B3
Horssen	A1	A1	A2	A3
Huissen	A2	A4	A4	B2
Hummelo en Keppel	A1	A2	A2	A4
Kerkwijk	A1	A2	A2	A4
Kesteren	A2	A3	A4	B1
Laren	A1	A1	A1	A2
Lichtenvoorde	A2	A3	A4	B2
Lienden	A1	A2	A3	A4
Lochem	C1	C1	C1	C1
Maasdriel	A2	A4	A4	A4
Maurik	A1	A3	A3	B1

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Millingen a/d Rijn	B1	B1	B1	B1
Neede	A3	A4	B2	B2
Nijkerk	C1	C1	C1	C2
Nijmegen	C5	C5	C5	C5
Oldebroek	A3	A4	A4	B1
Ophemert	A1	A2	A2	A4
Overasselt	A1	A1	A2	A4
Pannerden	A3	B1	B1	B1
Putten	A1	A3	A4	B2
Renkum	B3	B3	B3	B3
Rheden	B3	B3	B3	B3
Rossum	A2	A3	A4	B1
Rozendaal	B3	B3	B3	B3
Ruurlo	A1	A1	A2	A3
Scherpenzeel	A4	A4	B1	B3
Steenderen	A1	A1	A2	A3
Tiel	C2	C2	C2	C2
Ubbergen	B3	B3	B3	B3
Valburg	A1	A3	A3	B1
Varik	A1	A2	A2	A4
Voorst	A2	A3	A4	B2
Vorden	A2	A3	A3	A4
Vuren	A3	A4	A4	B1
Waardenburg	A1	A3	A3	A4
Wageningen	C2	C2	C2	C2
Wamel	A3	A4	B1	B1
Warnsveld	A2	A3	A3	B3
Wehl	A1	A2	A3	B1
Westervoort	B1	B1	B1	B1
Winterswijk	C2	C2	C2	C2
Wisch	A2	A3	B2	B2
Wijchen	A3	B1	B2	B2
Zaltbommel	C1	C1	C1	C1
Zelhem	A1	A1	A2	A4
Zevenaar	A3	B1	B2	B3
Zoelen	A1	A2	A2	A4
Zutphen	C2	C2	C2	C2
PROVINCIE UTRECHT				
Abcoude	A3	A4	B3	B3
Amerongen	A3	A4	B1	B1
Amersfoort	C4	C4	C4	C4
Baarn	B3	B3	B3	B3
Benschop	A1	A3	A2	A3
Bilt, De	B3	B3	B3	B3
Breukelen	B1	B1	B2	B3
Bunnik	A3	B1	B3	B3
Bunschoten	A4	B1	B2	B2
Cothen	A1	A2	A3	B1
Doorn	B3	B3	B3	B3
Driebergen-Rijsenburg	B3	B3	B3	B3
Eemnes	A2	A3	A3	B1
Harmelen	A2	A3	A3	B3

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Hoogland	A1	A2	A3	A4
Houten	A1	A2	A2	A4
Jutphaas	A3	A4	B1	B3
Kamerik	A1	A2	A2	A4
Kockengen	A2	A3	A3	A4
Langbroek	A1	A3	A3	A4
Leersum	A3	A4	A4	B3
Leusden	A2	A3	A4	B3
Linschoten	A1	A3	A3	B3
Loenen	A4	B1	B3	B3
Loosdrecht	A4	A4	B3	B3
Lopik	A1	A3	A3	B1
Maarn	A3	B1	B3	B3
Maarssen	B1	B1	B2	B3
Maartensdijk	A4	A4	A4	B3
Montfoort	C1	C1	C1	C1
Mijdrecht	A3	A4	B1	B3
Nigtevecht	A4	B1	B1	B3
Oudewater 1)	C1	C1	C1	C1
Polsbroek	A1	A2	A2	A3
Renswoude	A2	A3	A3	A4
Rhenen	B2	B2	B2	B2
Snelrewaard	A1	A1	A1	A2
Soest	B3	B3	B3	B3
Utrecht	C5	C5	C5	C5
Veenendaal	B2	B2	C2	C2
Vinkeveen en Waverveen	A3	A4	A4	B1
Vleuten-De Meern	A3	A4	A4	B3
Vreeswijk	B1	B1	B1	B3
Willeskop	A1	A2	A2	A3
Wilnis	A2	A3	A4	B1
Woudenberg	A3	A3	A4	B3
Wijk bij Duurstede	A3	B1	C1	C1
IJsselstein	C1	C1	C1	C1
Zegveld	A1	A2	A2	A4
Zeist	B3	B3	B3	C3
PROVINCIE NOORD-HOLLAND				
Aalsmeer	A1	A2	A2	A3
Abbekerk	A1	A1	A1	A4
Akersloot	A1	A3	A3	B3
Alkmaar	C3	C3	C3	C4
Amstelveen	(B3)	(B3)	(B3)	B3
Amsterdam	C5	C5	C5	C5
Andijk	A1	A1	A1	A3
Anna Paulowna	A1	A1	A1	A2
Assendelft	B1	B1	B2	B2
Avenhorn	A1	A1	A2	A4
Barsingerhorn	A1	A2	A2	A4
Beemster	A1	A1	A2	A4
Bennebroek	B3	B3	B3	B3
Bergen	B3	B3	B3	B3
Berkhout	A1	A1	A1	A4

1) Ingaand 1-9-1970

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Beverwijk	C2	C3	C3	C3
Blaricum	B3	B3	B3	B3
Bloemendaal	B3	B3	B3	B3
Blokker	A1	A2	A2	B1
Bovenkarspel	A1	A2	A2	B1
Broek in Waterland	A2	A3	A3	B3
Bussum	B3	B3	B3	B3
Callantsoog	A1	A2	A2	A4
Castricum	B3	B3	B3	B3
Diemen	B3	B3	B3	B3
Edam	B2	B2	B2	B2
Egmond aan Zee	A3	B1	B1	B2
Egmond-Binnen	A1	A1	A2	B1
Enkhuizen	C2	C2	C2	C2
Graft-De Rijk 1)	(A3)	(A4)	(B1)	B1
Graveland, 's-	B1	B1	B1	B3
Grootebroek	A1	A1	A1	A3
Haarlem	C5	C5	C5	C5
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	A3	A4	A4	B3
Haarlemmermeer	B4	B4	B2	B2
Harenkarspel	A1	A1	A1	A4
Heemskerk	A1	A3	B3	B3
Heemstede	B3	B3	B3	B3
Heerhugowaard	A1	A1	A2	B3
Heiloo	B3	B3	B3	B3
Helder, Den	C3	C3	C3	C4
Hensbroek	A1	A1	A1	A3
Hilversum	C4	C4	C4	C4
Hoogkarspel	A1	A1	A1	A4
Hoogwoud	A1	A1	A2	A3
Hoorn	C2	C2	C2	C2
Huizen	B2	B2	B2	B3
Ilpendam	A2	A3	A3	A4
Jisp	A2	A3	A3	B3
Katwoude	A1	A1	A1	A1
Koedijk	A1	A2	A3	B1
Koog a/d Zaan	B2	B2	B2	B3
Krommenie	B2	B2	B2	B3
Landsmeer	B1	B1	B3	B3
Langedijk	A2	A3	A4	B1
Laren	B3	B3	B3	B3
Limmen	A1	A2	A3	B1
Marken	A4	B1	B1	B1
Medemblik	C1	C1	C1	C1
Midwoud	A1	A1	A1	A4
Monnickendam	C1	C1	C1	C1
Muiden	C1	C1	C1	C1
Naarden	B3	B3	B3	B3
Nederhorst den Berg	A3	A4	A4	B3
Nibbixwoud	A1	A1	A1	A4
Niedorp 1)	(A2)	(A2)	(A3)	B1
Obdam	A1	A1	A1	A4

1) Ingaand 1-8-1970

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Oostzaan	B1	B1	B1	B1
Opmeer	A2	A3	A3	A4
Opperdoes	A1	A1	A1	A2
Oudendijk	A2	A3	A3	B1
Ouder-Amstel	A4	B1	B3	B3
Oudorp	A4	B1	B3	B3
Purmerend	C1	C1	C1	C2
Schagen	C1	C1	C1	C1
Schermer 1)	(A1)	(A2)	(A2)	A4
Schoorl	A3	A4	A4	B3
Sint Maarten	A1	A1	A1	A3
Sint Pancras	A1	A2	A3	B3
Sijbekarspel	A1	A1	A1	A3
Texel	A1	A2	A2	A4
Twisk	A1	A1	A1	A3
Uitgeest	B1	B1	B1	B2
Uithoorn	A3	B1	B2	B3
Ursem	A1	A1	A2	A4
Velsen	C3	C4	C4	C4
Venhuizen	A1	A1	A1	A3
Warmenhuizen	A1	A2	A3	B1
Weesp	C1	C1	C2	C2
Wervershoof	A1	A1	A1	A3
Westwoud	A1	A1	A1	A3
Westzaan	B1	B1	B1	B3
Wieringen	A3	A3	A3	A4
Wieringermeer	A1	A1	A1	A3
Wognum	A1	A1	A1	A4
Wormer	B2	B2	B2	B3
Wormerveer	B2	B2	B2	B3
Wijdewormer	A1	A1	A1	A4
Zaandam	C3	C3	C3	C4
Zaandijk	B2	B2	B2	B3
Zandvoort	B4	B3	B3	B3
Zeevang 1)	(A2)	(A3)	(A3)	B3
Zwaag	A1	A1	A1	A4
Zijpe	A1	A2	A2	A4
PROVINCIE ZUID-HOLLAND				
Aar, Ter	A1	A3	A2	A4
Abbenbroek	A1	A2	A2	B1
Alblasserdam	B2	B2	B2	B2
Alkemade	A1	A3	A3	A4
Alphen a/d Rijn	C2	C2	C2	C2
Ameide	B1	B1	B1	B1
Ammerstol	B1	B1	B1	B1
Arkel	B1	B1	B1	B1
Asperen	A3	A4	B1	B1
Barendrecht	A3	B1	B3	B3
Benthuizen	A1	A2	A2	B3
Bergambacht	A3	A3	A4	B1
Bergschenhoek	A2	A3	A3	B3

1) Ingaand 1-8-1970

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Berkel en Rodenrijs	A1	A3	A3	B3
Berkenwoude	A1	A2	A2	A3
Bleiswijk	A1	A1	A1	A3
Bleskensgraaf en Hofwegen	A2	A3	A3	B1
Bodegraven	C1	C1	C1	C2
Boskoop	A1	A2	A1	A2
Brandwijk	A1	A2	A2	A4
Brielle	C1	C1	C1	C1
Capelle a/d IJssel	B1	B1	B3	B3
Delft	C4	C4	C4	C4
Dirksland	A1	A1	A3	B1
Dordrecht	C4	C4	C4	C4
Driebruggen	(A2)	(A3)	(A3)	A4
Everdingen	A1	A2	A2	A4
Geervliet	A1	A2	A3	B3
Giessenburg	A3	A2	A4	B1
Goedereede	A1	A1	A2	A4
Gorinchem	C2	C2	C2	C2
Gouda	C3	C3	C3	C3
Gouderak	B1	B1	B1	B1
Goudriaan	A1	A1	A1	A3
Goudswaard	A1	A2	A2	B1
Gravendeel, 's-	A4	B1	B1	B2
Gravenhage, 's-	C5	C5	C5	C5
Gravenzande, 's-	A1	A1	A1	A3
Groot-Ammers	A3	A3	A4	B1
Haastrecht	A3	A4	A4	B1
Hagestein	A1	A2	A2	A4
Hardinxveld-Giessendam	B1	B2	B2	B2
Hazerswoude	A1	A3	A2	A4
Heenvliet	A2	A3	A3	B3
Heerjansdam	A2	A4	A4	B3
Hei- en Boeicop	A1	A1	A2	A4
Heinoord	A2	A3	A3	B1
Hellevoetsluis	B1	B1	B1	B3
Hendrik-Ido-Ambacht	B2	B2	B2	B3
Heukelum	A3	B1	B1	B1
Hillegom	A2	A3	A3	B2
Hoogblokland	A2	A3	A3	B1
Hoornaar	A3	A4	A4	B1
Katwijk	B4	B4	B2	B2
Kedichem	A2	A4	A3	B1
Klaaswaal	A1	A3	A3	B1
Koudekerk a/d Rijn	A4	B1	A4	B1
Krimpen a/d Lek	B1	B1	B1	B3
Krimpen a/d IJssel	B2	B2	B2	B3
Langerak	A2	A3	A3	A4
Leerbroek	A1	A2	A2	A3
Leerdam	B2	B2	C2	C2
Leiden	C4	C4	C4	C4
Leiderdorp	B1	B3	B3	B3
Leidschendam	B3	B3	B3	B3

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Leimuiden	A2	A3	A3	A4
Lekkerkerk	B1	B1	B1	B1
Lexmond	A1	A2	A2	A4
Lier, De	A1	A2	A2	A3
Lisse	A1	A3	A3	B2
Maasdam	A2	A3	A3	B3
Maasland	A1	A2	A2	A4
Maassluis	C2	C2	C2	C2
Meerkerk	A3	A4	A4	B1
Middelharnis	C1	C1	C1	B2
Moerkapelle	A2	A3	A3	B3
Molenaarsgraaf	A2	A3	A3	B1
Monster	A1	A2	A2	A4
Moordrecht	B1	B1	B1	B3
Mijnsheerenland	A1	A2	A3	B3
Naaldwijk	A1	A2	A1	A3
Nieuw-Beijerland	A1	A3	A4	B3
Nieuwerkerk a/d IJssel	A3	A4	A4	B3
Nieuwkoop	A3	A4	A4	B3
Nieuwland	A2	A3	A2	A4
Nieuw-Lekkerland	B1	B1	B1	B2
Nieuwpoort	B1	B1	B1	B1
Nieuwveen	A2	A3	A3	A4
Noordeloos	A1	A2	A2	A3
Noordwijk	B4	B4	B2	B2
Noordwijkerhout	A1	A2	A2	A4
Nootdorp	A1	A2	A2	B3
Numansdorp	A1	A3	A3	B1
Oegstgeest	B3	B3	B3	B3
Oostflakkee	(A1)	(A1)	(A3)	A4
Oostvoorne	A1	A2	A3	B3
Ottoland	A1	A1	A2	A4
Oud-Alblas	A2	A3	A3	B1
Oud-Beijerland	C1	C1	C1	C2
Oudenhoorn	A1	A1	A2	A4
Ouderkerk a/d IJssel	B1	B1	B1	B1
Papendrecht	B2	B2	B2	B3
Piershil	A1	A2	A3	A4
Poortugaal	A4	B1	B3	B3
Puttershoek	B1	B1	B1	B1
Pijnacker	A1	A2	A3	B3
Reeuwijk	A2	A3	A4	B3
Rhoon	A3	B1	B3	B3
Ridderkerk	B2	B2	B2	B3
Rockanje	A1	A1	A1	B3
Rotterdam	C5	C5	C5	C5
Rozenburg	A1	A2	A4	B3
Rijnsaterwoude	A2	A2	A2	A4
Rijnsburg	A1	A3	A3	A4
Rijswijk	B3	B3	B3	B3
Sassenheim	A2	A4	A4	B2
Schelluinen	A2	A3	A3	B1

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Schiedam	C4	C4	C4	C4
Schipluiden	A1	A1	A2	A3
Schoonhoven	C1	C1	C1	C1
Schoonrewoerd	A1	A2	A2	A4
Sliedrecht	B2	B2	B2	C2
Spijkenisse	A4	B1	B3	B3
Stolwijk	A2	A3	A3	A4
Streefkerk	A3	A4	A4	B1
Strijen	A1	A3	A3	B1
Tienhoven	A1	A2	A3	A4
Valkenburg	A1	A3	A3	B3
Vianen	C1	C1	C1	C1
Vierpolders	A1	A1	A1	A4
Vlaardingen	C3	C4	C4	C4
Vlist	A1	A1	A1	A1
Voorburg	B3	B3	B3	B3
Voorhout	A1	A1	A2	A4
Voorschoten	B3	B3	B3	B3
Waddinxveen	B2	B2	B2	B3
Warmond	A3	A4	A4	B1
Wassenaar	B3	B3	B3	B3
Wateringen	A1	A2	A2	A4
Westmaas	A1	A2	A3	B3
Woerden	C2	C2	C2	C2
Woubrugge	A1	A3	A3	B1
Wijngaarden	A1	A1	A1	A2
Zevenhoven	A1	A1	A2	A3
Zevenhuizen	A1	A2	A3	A4
Zoetermeer	A3	A4	B3	B3
Zoeterwoude	A3	A4	A4	B1
Zuid-Beijerland	A1	A2	A3	A4
Zuidland	A1	A3	A3	B1
Zwartewaal	A2	A4	A4	B3
Zwijndrecht	B2	B2	C2	C3
PROVINCIE ZEELAND				
Aardenburg	A2	A2	A2	A4
Arnhemuiden	A3	A4	A4	B1
Axel	A3	A4	B2	B2
Borsele	A1	A2	A1	A4
Brouwershaven	A3	B1	A4	A4
Bruinisse	A1	A1	A3	A4
Domburg	A3	A4	A4	B1
Duiveland	(A1)	(A1)	(A1)	A3
Goes	C2	C2	C2	C2
Hontenisse	A1	A3	A3	B1
Hulst	C1	C1	C1	B2
Kapelle	A1	A2	A2	B1
Kortgene	A1	A1	A2	A4
Mariekerke	(A1)	(A1)	(A1)	A3
Middelburg	C2	C2	C2	C2
Middenschouwen	(A1)	(A2)	(A2)	A3

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Oostburg	C1	C1	C1	B2
Oud-Vossemeer	A1	A1	A3	B1
Poortvliet	A1	A1	A1	A3
Reimerswaal	(A1)	(A1)	(A3)	A4
Sas van Gent	B1	B1	B1	B1
Scherpenisse	A1	A1	A2	A4
Sint Annaland	A1	A1	A2	A4
Sint Maartensdijk	A1	A1	A2	B1
Sint Philipsland	A1	A1	A2	B1
Sluis	A3	A3	A4	B1
Stavenisse	A1	A1	A1	A4
Terneuzen	C2	C2	C2	C2
Tholen	A3	A3	A3	B1
Valkenisse	(A2)	(A3)	(A3)	B1
Veere	A3	A4	A4	A4
Vlissingen	C2	C2	C2	C2
Westerschouwen	(A1)	(A2)	(A3)	B1
Westkapelle	A4	A3	A4	B1
Wissenkerke	A1	A1	A1	A4
Zierikzee	C1	C1	C1	C1
PROVINCIE NOORD-BRABANT				
Aarle-Rixtel	B1	B1	B1	B1
Almkerk	A1	A3	A4	B1
Alphen c.a.	A1	A2	A3	A4
Andel c.a.	A2	A4	A4	B1
Asten	A2	A3	A4	B2
Baarle-Nassau	A1	A1	A2	A3
Bakel en Milheeze	A1	A2	A3	A4
Beek en Donk	B1	B1	B1	B1
Beers	A1	A1	A2	A4
Bergen op Zoom	C2	C3	C3	C3
Bergeyk	A3	A4	B1	B2
Berghem	A3	A3	B1	B1
Berkel	A2	A3	A4	B3
Berlicum	A2	A4	A4	B1
Best	B1	B2	B2	B3
Bladel en Netersel	A3	A4	A4	B2
Boekel	A1	A2	A3	A4
Boxmeer	C1	C1	C1	C1
Boxtel	B2	B2	B2	B2
Breda	C4	C5	C5	C5
Budel	B1	B1	B1	B1
Chaam	A1	A2	A2	A4
Cuijk en St. Agatha	C1	C1	C1	C1
Deurne	A2	B4	B2	B2
Diessen	A1	A1	A1	A4
Dinteloord en Prinsenland	A1	A3	A4	B1
Dongen	B2	B2	B2	B2
Drunen	A3	A4	B2	B2
Dungen, den	A2	A3	A4	B1
Dussen	A2	A3	A4	B1
Eersel	A3	A4	B1	B1

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Eethen	A1	A2	A3	A4
Eindhoven	C5	C5	C5	C5
Empel en Meerwijk	A2	A4	A4	B1
Engelen	A3	A4	B1	B3
Erp	A1	A2	A2	A4
Esch	A2	A3	A4	B1
Etten-Leur	A2	B4	B2	B2
Fijnaart en Heijningen	A1	A3	A3	B1
Geertruidenberg	B1	B1	B1	B2
Geffen	A2	A4	A4	B1
Geldrop	B2	B2	B3	B3
Gemert	A3	A4	B2	B2
Giessen	A2	A3	A4	B1
Gilze en Rijen	B2	B2	B2	B2
Goirle	B2	B2	B2	B2
Grave	C1	C1	C1	C1
Gravenmoer, 's-	A3	A3	A3	A4
Haaren	A1	A2	A3	B1
Halsteren	A3	A4	B1	B2
Haps	A1	A1	A2	A4
Heesch	A1	A3	A4	B1
Heeswijk-Dinther	A2	A3	A4	B1
Heeze	A4	B1	B1	B2
Helmond	C3	C3	C3	C3
Helvoirt	A2	A3	A4	B1
Hertogenbosch, 's-	C4	C4	C4	C4
Heusden	A3	A4	B1	B1
Hilvarenbeek	A2	A3	A3	B2
Hoeven	A1	A3	A4	B1
Hoogeloon c.a.	A2	A3	A4	B1
Hooge en Lage Mierde	A1	A2	A2	A4
Hooge en Lage Zwaluwe	A2	A4	A4	B1
Huijbergen	A2	A3	A4	B1
Klundert	A2	A4	A4	B1
Leende	A1	A3	A3	B1
Liempde	A2	A3	A4	B1
Lieshout	A2	A3	A4	B1
Lith	A2	A3	A3	B1
Loon op Zand	B2	B2	B2	B2
Luyksgestel	A1	A3	A3	B1
Maarheeze	A1	A2	A3	B1
Made en Drimmelen	A4	A4	B2	B2
Megen c.a.	A2	A3	A4	B1
Mierlo	B1	B1	B1	B1
Mill en St. Hubert	A1	A3	A4	B1
Moergestel	A2	A3	A4	B1
Nieuw-Ginneken	A2	A3	A4	B1
Nieuw-Vossemeer	A1	A1	A2	B1
Nistelrode	A1	A2	A3	B1
Nuenen c.a.	A3	A4	B1	B3
Nuland	A1	A2	A4	B1
Oeffelt	A2	A4	A4	B1

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Oirschot	A2	A3	A4	B2
Oisterwijk	B2	B2	B2	B2
Oost-, West- en Middelbeers	A1	A2	A2	A4
Oosterhout	B2	B2	C2	C2
Oploo c.a.	A1	A1	A2	A3
Oss	C2	C2	C2	C3
Ossendrecht	A3	A4	B1	B1
Oudenbosch	A4	B2	B2	B2
Oud en Nieuw Gastel	A2	A4	A4	B1
Prinsenbeek	A1	A3	A3	B3
Putte	A4	A4	B1	B1
Raamsdonk	B2	B2	B2	B2
Ravenstein	A2	A4	A4	B1
Reusel	A3	A4	B1	B2
Riethoven	A1	A2	A3	B3
Roosendaal en Nispen	C2	C3	C3	C3
Rosmalen	A4	B1	B1	B3
Rucphen	A2	A4	B2	B2
Rijsbergen	A1	A1	A1	A3
Rijswijk	A1	A3	A3	B1
Schaijk	A1	A3	A3	B1
Schijndel	A3	B2	B2	B2
Sint Michielsgestel	A4	B1	B2	B2
Sint-Oedenrode	A2	A3	A4	B2
Someren	A1	A3	A4	B2
Son en Breugel	A3	A4	B3	B3
Sprang-Capelle	A4	B1	B1	B1
Standdaarbuiten	A2	A4	A4	A4
Steenbergen	A1	A3	A4	B2
Terheijden	A3	A4	A4	B1
Teteringen	A3	A4	A4	B3
Tilburg	C5	C5	C5	C5
Uden	A2	B4	B2	B2
Udenhout	A3	A4	A4	B1
Valkenswaard	B2	B2	B2	C2
Veen	A3	A3	A4	B1
Veghel	A3	B2	B2	B2
Veldhoven	B1	B2	B3	B3
Vessem c.a.	A1	A1	A2	A4
Vierlingsbeek	A1	A2	A2	A4
Vlijmen	A3	B1	B2	B2
Vught	B3	B3	B3	B3
Waalre	B1	B1	B3	B3
Waalwijk	C2	C2	C2	C2
Wanroij	A1	A1	A1	A3
Waspik	A3	A4	A4	B1
Werkendam	A3	A3	B2	B2
Westerhoven	A2	A4	A3	B1
Willemstad	A1	A3	A3	B1
Woensdrecht	A3	A3	B1	B2
Woudrichem	A3	B1	B1	B1
Wouw	A1	A3	A3	A4

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Wijk en Aalburg	A3	A4	A4	B1
Zeeland	A1	A1	A2	B1
Zevenbergen	A3	B1	B2	B2
Zundert	A1	A1	A2	A3
PROVINCIE LIMBURG				
Amstenrade	B1	B1	B1	B3
Arcen en Velden	A2	A3	A4	B1
Baexem	A1	A2	A3	A4
Beegden	A2	A4	B1	B1
Beek	B1	B2	B2	B3
Beesel	A3	B1	B2	B2
Belfeld	B1	B1	B1	B1
Bemelen	A1	A1	A2	A3
Berg en Terblijt	A4	B1	B1	B1
Bergen	A1	A3	A3	B1
Bingelrade	A2	A4	A4	B1
Bocholtz	B1	B1	B1	B1
Born	B1	B1	B1	B1
Broekhuizen	A1	A2	A3	A4
Brunssum	B2	B2	C2	C2
Bunde	B1	B1	B1	B3
Cadier en Keer	A2	A4	A4	B3
Echt	B4	B4	B2	B2
Elsloo	B1	B1	B1	B2
Eijgelshoven	B1	B2	B2	B2
Eijsden	B1	B1	B1	B1
Geleen	B2	B2	C3	C3
Gennep	C1	C1	C1	C1
Geulle	B1	B1	B1	B1
Grathem	A1	A2	A2	A4
Grevenbicht	B1	B1	B1	B1
Gronsveld	A1	A3	A4	B1
Grubbenvorst	A1	A2	A2	A4
Gulpen	A3	A4	B1	B1
Haelen	A2	A4	B1	B1
Heel en Panheel	A3	A4	B1	B1
Heerlen	C3	C4	C4	C4
Helden	A1	A2	A3	A4
Herten	A4	B1	B1	B3
Heythuysen	A1	A3	A4	B1
Hoensbroek	B2	B2	C2	C2
Horn	A4	B1	B1	B1
Horst	A1	A2	A3	A4
Hulsberg	A4	B1	B1	B1
Hunsel	A1	A2	A3	A4
Jabeek	A4	A4	B1	B1
Kerkrade	C3	C3	C3	C3
Kessel	A1	A3	A3	A4
Klimmen	A4	B1	B1	B1
Limbricht	A3	B1	B1	B1
Linne	B1	B1	B1	B1

Bijlage 3 (vervolg)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Maasbracht	A3	A4	B1	B1
Maasbree	A1	A2	A2	A4
Maastricht	C4	C4	C4	C5
Margraten	A1	A3	A3	B1
Meerlo-Wanssum	(A1)	(A3)	(A3)	A4
Meerssen	B1	B1	B2	B2
Melick en Herkenbosch	A3	A4	B1	B1
Merkelbeek	A4	B1	B1	B1
Meijel	A1	A3	A3	B1
Mheer	A1	A2	A2	A4
Montfort	A2	A4	A4	B1
Mook	A3	A4	B1	B3
Munstergeleen	B1	B1	B1	B3
Nederweert	A1	A3	A3	A4
Neer	A1	A2	A3	B1
Nieuwenhagen	B2	B2	B2	B2
Nieuwstadt	B1	B1	B1	B1
Noorbeek	A1	A2	A3	A4
Nuth	B1	B1	B1	B1
Obbicht en Papenhoven	B1	B1	B1	B1
Ohé en Laak	A1	A2	A3	A4
Oirsbeek	B1	B1	B1	B1
Ottersum	A1	A2	A3	B1
Posterholt	A3	B1	B1	B1
Roermond	C2	C2	C3	C3
Roggel	A1	A2	A3	A4
Roosteren	A3	A4	A4	B1
Schaesberg	B2	B2	B2	B2
Schimmert	A3	A4	A4	B1
Schinnen	B1	B1	B1	B1
Schinveld	B1	B1	B1	B1
Sevenum	A1	A1	A1	A4
Simpelveld	B1	B1	B1	B2
Sint Geertruid	A1	A1	A2	A4
Sint Odiliënberg	A1	A3	A4	B1
Sittard	C2	C2	C2	C3
Slenaken	A1	A1	A2	A4
Spaubeek	B1	B1	B1	B1
Stein	B1	B1	B1	B2
Stevensweert	A3	A3	B1	B1
Stramproy	A1	A3	A3	B1
Susteren	B1	B1	B1	B1
Swalmen	B1	B1	B1	B2
Tegelen	B2	B2	B2	B2
Thorn	B1	B1	B1	B1
Ubach over Worms	B2	B2	B2	B2
Ulestraten	A2	A4	B1	B3
Urmond	B1	B1	B1	B1
Vaals	B2	B2	B2	B2
Valkenburg-Houthem	B4	B4	B2	B2
Venlo	C3	C4	C4	C4
Venray	B4	B4	B2	B2

Bijlage 3 (slot)

Gemeenten	Urbanisatiegraad			
	1947	1956	1960	1971
Vlodrop	A2	A4	B1	B1
Voerendaal	B1	B1	B1	B1
Weert	C2	C2	C2	C2
Wessem	A3	A4	B1	B1
Wittem	A3	A4	A4	B1
Wijlre	A2	A4	A4	B1
Wijnandsrade	A4	A4	A4	B1
OPENBAAR LICHAAM				
Zuidelijke IJsselmeerpolders			A3	A4

TYOLOGIE VAN DE GEMEENTEN NAAR URBANISATIEGRAAD
TYPOLOGY OF THE MUNICIPALITIES ACCORDING TO DEGREE OF URBANIZATION

- PLATTELANDSGEMEENTEN (meer dan 20 % van de mannelijke beroepsbevolking werkt in de landbouw)
RURAL MUNICIPALITIES (more than 20 % of the economically-active male population engaged in agriculture)
- VERSTEDELIJKE PLATTELANDSGEMEENTEN (minder dan 20 % van de mannelijke beroepsbevolking werkt in de landbouw)
URBANIZED RURAL MUNICIPALITIES (less than 20 % of the economically-active male population engaged in agriculture)
- SPECIEFIEKE FORENSENGEMEENTEN (grootste woonkern minder dan 20.000 inwoners)
SPECIALLY RESIDENTIAL MUNICIPALITIES OF COMMITTEES (largest population cluster having less than 20,000 inhabitants)
- SPECIEFIEKE FORENSENGEMEENTEN (grootste woonkern meer dan 20.000 inwoners)
SPECIALLY RESIDENTIAL MUNICIPALITIES OF COMMITTEES (largest population cluster having more than 20,000 inhabitants)
- PLATTELANDSTADJES EN KLEINE STEDEN (stedelijke woonkern 1.000 - 30.000 inwoners)
COUNTRY TOWNS AND SMALL TOWNS (1,000 - 30,000 inhabitants in built-up area)
- MIDDELGROTE STEDEN (stedelijke woonkern 30.000 - 100.000 inwoners)
MEDIUM-SIZED TOWNS (30,000 - 100,000 inhabitants in built-up area)
- GROTE STEDEN (stedelijke woonkern meer dan 100.000 inwoners)
LARGE TOWNS (more than 100,000 inhabitants in built-up area)
- Provinciegrens
Provincial boundary
- Gemeentegrens
Municipal boundary

